

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IV. évfolyam 10. szám

<http://www.szikszi.hu/isk/gellert/>

1997. október

Október 31 - A reformáció emléknapja

Luther Márton 1517. október 31-én déli 12 órakor (így hangzik a "hagyományos változat") kiszögezte a bűcsúra vonatkozó 95 tézist a wittenbergi vártemplom kapujára. A röpirat 14 nap alatt bejárta az akkori - jó néhány fejedelemségre, hercegségre, grófságra tagolt - "Németországot". Sokan kézzel írott formában másolták, plakátformában kinyomtatták Luther téziseit. A protestáns felekezetek, születésük napjaként ünneplik meg azt a napot, amikor Luther téziseit nyilvánosságra hozták.

Luther Márton a "Szeníírás doktora" és fáradhatatlan kutatója felismerte, hogy a hit dolgaiban kell eligazítania a keresztyén embereket. Ezért ajándékozta meg őket elébe csak az újszövetség, majd a teljes Biblia német nyelvre fordításával. Mint előszavában írta: az evangélium...jó hirdetés, amit énekelünk, elmondunk, és aminek örülünk - vagyis nem kemény parancs. Istennek ez az evangéliuma és Új Testamentuma tehát hír és üzenet, amelyet az egész világba elvisznek az apostolok az igazi Dávidról (Krisztusról), aki harcolt a bűnnel, halállal és ördöggel. Legyőzte azokat, és így minden érdemünk nélküli megváltotta, megigazította, élővé és boldoggá tette, és Istenhez újra elvezette mindazokat, akik a bűn, a halál és az ördög rabságában éltek, akik most arról zengedeznek, Istent dicsőítik. Neki adnak hálát és örök boldogságban élnek; ha állhatatosan hiszik ezt, és szilárdan megállnak ebben a hitben. Hiszen a bűn, a halál, és pokol rabságában sínylődő szegény ember nem kaphat nagyobb vigasztalást a Krisztusról szóló drága és kedves üzenetnél."

a gyomai református templom

Ez a hit szilárdan megáll a bűnből és hibákból született büntudat mellett és annak ellenére is. Legyőzi a büntudatot, és arra indít minden embert, hogy isien kegyelmének a birtokában új életet kezdjen. Ezért kell és lehet minden napot újra kezdenünk, ha nem a vétkeket tartjuk szem előtt, amelyeket Isten eltöröl, hanem arra tekintünk, aki megtart bennünket: Jézus Krisztusra; "Ahogyan Krisztus a Szentlélektől fogantató, úgy tesz igazzá és szül ujjá minden nívő embert egyedül Isten kegyelme és a Szentlélek munkája minden emberi segítség nélkül. Krisztus a mi

békességünk, de csak a hit által. Ha valaki nem hisz, sohasem nyugszik meg, mégha az egész világnak meggyónna..."(Luther!).

A rohamosan terjedő reformáció megakadályozására, s belátva a megújulás szükségességét a római egyház összehívta a tridenti zsinatot 1545-1563 között. Ez a zsinat egyúttal az ellenreformáció elindítója is volt. A zsinat hosszasan és nehézkesen ülésezett többnyire dogmatikai döntéseket hozott, de hozott a zsinat reformrendeleteket is, s így számtalan visszaélést megszüntetett. Többek között megszüntette a bűcsú cédulák árusítását, amely a reformáció közvetlen kiobbantója volt.

A reformáció hitvallása a Szentírást ismerte el a hit és az élet egyedüli zsinormértékének, minden hittétel, dogma és egyházi tan egyedüli fundamentumának. Hitvallásunk ügyel az egyetemes ögyházi symbolumokkal, az ökumenikus hitvallásokkal való összhangjára.

Volt idő, amikor a keresztyén és keresztyén felekezetek hitvítákkal terhes időket éltek. Mai világunkban, az ökumenia szellemében már nem azt vizsgáljuk, ami szétválaszt, hanem ami összeköt bennünket. Templomainkban közös imádságokkal tesszük gazdagabbá életünket, és egyengetjük egymás útjait Jézus Krisztus felé, az Örök Atyához. Úgy gondolom, hiszem, hogy a reformáció nagy ünnepének ez is lehet az egyik üzenete.

Ünnepre készülünk, s felzeng templomainkban az ima: "Tebenned bízunk eleitől fogva..."

Cs. Szabó István

Önök joga van tudni...

hogy megtartotta első közgyűlését a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség.

Győrben, augusztus 30-án első közgyűlését tartotta a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség, (amelynek Gyomaendrődön már több mint 70 tagja van) ahol megválasztották a Szövetség elnökét: SURJÁN LÁSZLÓ országgyűlési képviselő személyében, a titkárát: Deák András, valamint 23 elnökségi tagot.

A jelenlévők, (közel négyszáz fő) mint a Szövetség alapító tagjai, egyöntetű lelkesedéssel fogadták el azt a nyilatkozatot, ami nemcsak irányt mutat, de tükrözi már a feladatokat is. Íme a nyilatkozat teljes szövege:

"Még kilenc hónap, és a magyar választópolgárok újabb négy éves megbízást adnak az ország irányítására. Eldől: kik vezetik Hazánkat az új évezred kezdetén, kik valósítják meg a NATO-hoz és az Európai Unióhoz való csatlakozásunkat.

Mi a Magyar Kereszténydemokrata Szövetség tagjai, azt kívánjuk: hogy valósuljon meg végre a hasonló gondolkodású politikai pártok szoros szövetsége. Követeljük: e pártok ne egymás ellen indítsanak jelölteket, hanem minden választóközvetben a nemzetért felelősséget vállalva közösen induljanak, így gyűjthetik össze a mérsékelt politikai erők összefogását: szorgalmazó, s a nemzeti és keresztény értékeket fontosnak tartó polgárok szavazatait. Hisszük, egy ilyen összefogás képes a kormánykoalíció leváltására.

A nemzeti és keresztény értékrend ma azt kívánja a politikától: erősítse az önkormányzatokat és támaszkodjék rájuk. Erős társadalmat csak erős önkormányzatok teremhetnek. A központi

kormányzat viszont adjon megoldást az ország égető gondjaira.

Az új kormány:

- adjon biztonságot az állampolgároknak:

- növelje a közbiztonságot

- a szervezett bűnözés következetes üldözésével,

- a megelőzési bűnözés okainak felszámolásával,

- de mindenekelőtt hatékony erkölcsi neveléssel,

- számolja fel az országban működő maffiákat és gátolja meg újak magyarországi megtelepedését,

- törekedjék a szomszéd országokkal való termékeny együttműködésre,

- éljen a NATO adta lehetőségekkel;

- biztosítsa a családok védelmét:

- a gyermeknevelés ne legyen elviselhetetlen teher számukra,

- alakítsa családi jellegűvé a személyi jövedelemadó rendszerét,

- tegyen meg mindent az élet védelmében,

- biztosítson minden állampolgár számára megfelelő munkahelyet, hatékony egészségügyi ellátást, értékálló nyugdíjat;

- törekedjék esélyegyenlőséget adni mindenkinek, ezért:

- állítsa meg a társadalom végleges kettészakadását,

- ne engedje meg, hogy az alapvető műveltség és kultúra csak kevesek kiváltsága legyen,

- segítse elő az új magyar középréteg kialakulását:

- a tulajdon szerzés ne csak a korábbi szocialista időszak vezetőinek előjoga legyen,

- tisztakezü államvezetést teremtsen, a

közhivatal vállalása ne legyen a korrupció melegegyája,

- garantálja, hogy a jelenleg áron alul megvásárolható magyar földtulajdon ne kerüljön idegen kézre,

- állítsa meg a közterhek növelését, a fekete, szürke gazdasági tevékenység felszámolásával hozzon létre igazságosabb teherviselést, s ezzel valódi gazdasági növekedést, munkanélküliség csökkenést;

- védje nemzeti érdekeinket, azaz: - támogassa a szomszéd országokban élő magyarságot kisebbségi jogainak maradéktalan megvalósításában,

- az Európai Unióval való tárgyalások során érvényesítse a magyar ipar és mezőgazdaság védelmét,

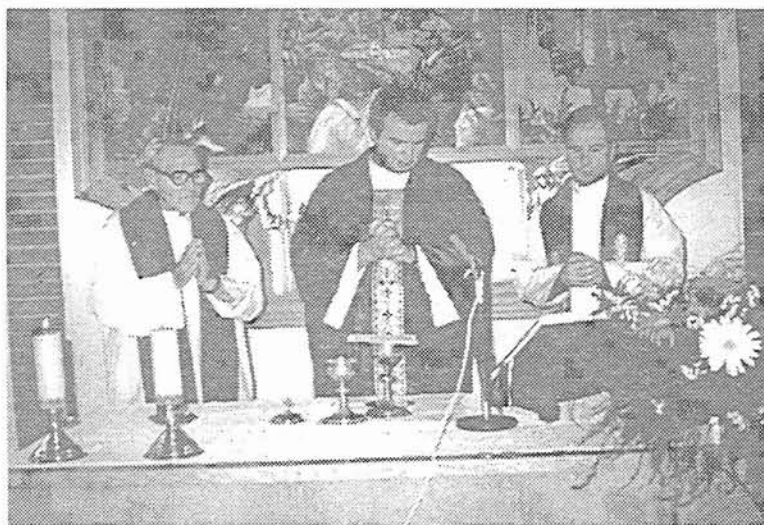
- biztosítsa termékeinknek a világkereskedelemben való részvételi lehetőségét.

Csak e célok megvalósulásával tudja az ország méltón ünnepelni első Szent Királya megkoronázásának ezer éves, és a kereszténység 2000 éves évfordulóját! A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség tagjai azért dolgoznak, hogy ezen az évfordulón olyan vezetése legyen az országnak, amely képes a Szentistváni hagyományokból meríteni, amely nem akarja elsilányítani ezt a páratlan évfordulót!

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség eltökélt szándéka együtt dolgozni minden olyan politikai erővel, amelyek tevékenysége összhangban áll a fentiekkel. Tudjuk, hogy ezekre az eszmékre épített politika megnyeri a választópolgárok többségének támogatását! Így egy új kor kezdődhet: ez Magyarország tényleges korszerűsödése és valódi felemelkedése.

Győr, 1997. augusztus 30-án

A Magyar Kereszténydemokrata Szövetség első közgyűlése

Veni Sancte '97 - Évnyitó a Szent Gellért Katolikus Általános iskolában

Augusztus 31-én felhangzott a Szent Gellért Katolikus Általános iskola kápolnájában a Veni Sancte, a Szentlelket hívogató ének. Az ünnepi mise után Kiss Páiné igazgatónő megnyitotta az iskola 3. tanévét.

A Gyomaendrőd Várost Várfi András alpolgármester úr és neje képviselte, tisztelte meg iskolánkat.

Az oltárnál balról jobbra: Mag Lajos, az új gyomai plébános, középen: Iványi László endrődi plébános, és Bauer Csaba, az új endrődi káplán.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

A KÖZÖSSÉGI HÁZ OKTÓBERI PROGRAMJA

8-án 18.00 - től Cukorbeteg klubja
17-én 17.00 - től Nyugdíjas Klub vacsorája
25-én 17.00 - től Magányosok klubja vacsorája

Gyerek műsor kisiskolások és óvodások részére. A részletekről az érintetteket személyesen tájékoztatjuk.

EREDMÉNYHIRDETÉS

Köszönjük, hogy velünk játszott!

A helyes megfejtés:

2-1-2-2-X-X-i-2-2-X-i-i-2-2.

A helyes megfejtésért könyvjutalomban részesültek: Fülöp Mihályné, Korcsok Katalin és Korcsok Melinda.

Gratulálunk a nyerteseknek. A jutalmak szerkesztőségünkben (Damjanich u.15.) átvehetőek.

Vezetőségválasztás volt az

Endrődiek Baráti Körének Egyesületében

A májusi közgyűlésen a résztvevők megválasztották a 14 tagú vezetőséget. Az Alapszabály szerinti működéshez a 14 tag soraiból a szeptember 6-iki ülésen elnököt, titkárt, pénztárost és ellenőrző bizottságot kellett választani.

A 12 fő jelenlévő vezetőségi tag egyhangúan döntött minden tisztségviselő vonatkozásában:

Elnöknek, ismét Timár Máté a Budapesten élő író.

titkárnak, ismét Császárné Gyuricza Évát közigazdászt, aki nyugdíjazása után Endrődön él, pénztárosnak, Gyuricza Katalin nyugdíjas óvónőt.

ellenőrző bizottság tagjainak. Ladányi Gábornét a Rózsashegyi Kálmán Általános Iskola igazgatóját, Ungvölgyi Jánost a TOPÁNKA BT. ügyvezetőjét, és Vaszkó Andrászt választották meg.

A vezetőségi ülésen: sok hasznos információ és javaslat hangzott el a jövőbeni működést illetően.

Az már biztos, hogy a következő Endrődi Napokat, melyet május utolsó szombatjára terveztünk, néhány héttel előbbre kell hozni, abból az egyszerű

okból kifolyólag, mert a parlamenti választások éppen arra az időre esnek. A pontos dátumot majd a Rózsashegyi Napok új időpontjának meghatározása után tesszük közzé.

Az viszont konkrétan elfogadásra került (egy ellenszavazattal) hogy a VÁROSUNK újság felelős kiadójának szerepét a Baráti Kör készségesen vállalja. Ezért pontosan ki kell dolgozni az egyesületi tagság és az újság előfizetésének összefüggéseit, pontos részleteit.

Szó volt az endrődi település körzetében lévő 5 emlékmű, köztük az 1956-os emlékmű gondozási státuszáról, mellyel kapcsolatban nem volt egybehangzó vélemény abban, hogy egyértelműen az Önkormányzat feladata-e?

Határoztak, hogy a vezetőség minden tagjának el kell küldeni a Baráti Kör címlistáját. Sor kerül a tagkönyvek kiosztására is.

Még ez évben, legkésőbb december elején meg kell szervezni egy budapesti találkozót, melyre Timár Máté és Kovács Zoltán vállalkoznak.

A vezetőségi ülés jó hangulatban zárult. A vezetőségi tagok közül sokan most találkozhattak először a Körös Termál Hotel Részvénytársaság irodájával, tárgyalójával.

CSÁSZÁRNÉ
GYURICZA ÉVA

MEGHÍVÓ

Kodály Zoltán halálának 30. évfordulójának emlékére hagyományteremtő jelleggel emlékhangversenyt rendez az endrődi egyházközség képviselőtestülete A Hittel a Holnap Ifjúságáért Alapítvány támogatásával. A hangverseny az endrődi katolikus templomban 1997. október 10-én, pénteken 18 órakor.

Közreműködik a Budapesti JUVENTUTIS Zenekar fiatal tehetséges zenészei és a Kispesti Nagyboldogasszony Főplébánia Templom Szent Margit kórusa.

A koncerten közreműködik még Tóth Elvira, a Kner Imre Gimnázium tanulója.

A fiatalok vállalják a jövőben, hogy fesztivál jelleggel - megfelelő támogatottság mellett - további koncerteket is tartanak Gyomaendrődön.

Belépő: 200 Ft felnőtt, 100 Ft diák

Jegyek vásárolhatók az endrődi és a gyomai plébánián,
és a Községi Házban.

Dr. Latorcai Jánosné ajándékának, az ÚJ IKONKÉPEK megoldása a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában október 2-án, csütörtökön 11 órakor lesz. Ünnepeinkre mindenkit szeretettel hívunk.

KÖZLEMÉNY

Az endrődi plébánia telefonszáma megváltozott. Az új szám:
283-940

Gyomán a volt szolgáltató ház helyén

MEGNYITOTTUK

A piktör boltot

Címünk: Gyomaendrőd Fő út 204.

Telefon: 66-386-611.

Üzletünkben kaphatók:

- FESTÉKEK, LAKKOK,

ECSETEK -

- SZERSZÁMOK,

CSAVAROK, SZEGEK

- RAGASZTÓK, ZÁRAK.

VASALÁSOK

- ÉS LINOLEUMOK

Nagy választékkal várjuk kedves vásárlóinkat!

In memoriam

„Eredj, ha tudsz, eredj, ha gondolod
Hogy odakinn a világban nem ácsol
Szívedből az élő, érző fából
Az emlékezés új kereszteteket.”

Reményik Sándor

SZMOLA JÓZSEF

(ENDRŐD,
1910-1994)

A család elődei Endrőd újjátelepülése után a felvidéki Zsaluzsánból jöttek Endrődre. Famegmunkálók voltak. Az emlékezésünk tárgyának apja, József épület és bútorasztalos keze nyoma még ma is fellelhető a régebbi házakon, felszereléseken. Az édesanya, Fülöp Mária nyolc gyermeket szült, köztük öten éltek meg a felnőtt kort. József volt az elsőszülött, aki még hatéves is szűken volt, mikor apja sámlira állította a gyalupad mellé, hogy a deszkák, lécek simításában (gyalulás, csiszolás) segítsen.

Hat elemi után 2 évig inaskodott apja keze alatt. Majd két évig segédeskedett otthon. Már ezekben az években fellobbant a szerelern: a szomszédban lakó szép, kicsi lány, Tóth Katalin iránt. Mire Józsi húsz, Katika 16 éves lett, a hatvannégy évig tartó, holtomiglan-holtodiglan szép házasság indult el. A segédeskedés idején elhagyta szülőfaluját, ügyes mestereknél dolgozott Karcagon, majd Berettyóújfalun, hogy a mesterség minden fortélyát elsajátítsa. 1926-ban mestervizsgázott.

A munka mellett rendszeresen sportolt, legkedvesebb sportja a birkózás volt. 1929-ben Kelet-Magyarország ifjúsági bajnoka volt. (Később az ötvenes években Balogh Elek barátjával rövid időre feltámasztotta Endrődön a birkózó szakosztályt.)

A katonaidőt Szegeden töltötte. Az utászoknál szolgált. Pontonhíd-építő specialistaként tartották számon. Így aztán a harmincas évektől minden területváltozás idején

katonai szolgálatra került rövidebb-hosszabb időre. (Felvidék, Erdély, Kárpátalja, Bácska visszacsatolása idején.)

Két gyermekük született: Kataiin (tanárnő), és Józsi (faipari mérnök).

Az endrői Ipartestület oszlopos tagja volt, aki a fiatal iparosok vizsgáztatásában fáradhatatlanul tevékenykedett. Keze alatt nyolc fiatal tanulta meg az asztalos mesterséget. (Németh Dezső, Geliai József, Gyuricza Sándor, Lapatinszki Lajos, Szabó Károly és Balogh Sándor jó nevű, ügyes kezű mesterként ismertek a településen.)

Józsi bácsi a környék egyik legnevezetesebb iparosaként volt ismert. Olyan iparos nemzedékhez tartozott, mint Farkasinszki Ede és Ambrus, Hegedűs Elek (Topi), Dinya Vilmos, Gyuricza Gyula, Szonda és Eperjesi, Dinya Illés, Juhász Elek, Csúvár József, Szélmolnár Szabóék, Béláék, Piktör-Szabó, Venczákék... akiknek időszakához tartozott a Dalárda, a Sportegyesület, Színjátszás, Mozi, Tűzoltóság, és nem utolsó sorban a Polgári Iskola megszületése, amikor térzenével, majálisokkal, népnünpélyekkel szórakoztatták a település lakosságát.

Mikor a parasztság részéről is a mezőgazdaság fejlesztéséhez olvasókörok (kaszinók) csoportja létesült, modern tanyai iskolák sora épült, ezüstkalászos tanfolyamok szerveződtek. Mikor a KALOT-tal tért hódított a kertgazdálkodás gondolata, felgyorsult a gépesítés világa.

Az ifjúsággal való törődés nyomai: a legényeknek és a leányoknak szervezett cserkészlet, levante, leány és legény egyesületek. (KALÁSZ, KALOT...)

Az élenjáró iparosok, gazdák is megerősödtek. Segélyegyleteket, jótékonsági mozgalmakat, bankokat hoztak létre, melyekben a plébános úr irányítása, segítése is fontos tényező volt.

Jelentős fejlődés következett a házak, otthonok építésében is. (Cseréptetős házak, beton járda, villanyvilágítás, artézi kutak, kövesutak, csatornázás, rádió, helyi sajtó...)

Szmola József társadalmi tevékenységének súlypontja az Önkéntes Tűzoltóságban végzett fáradhatatlan munka volt. A sikeresség mércéje, hogy évente a versenyek felső fokáig, nem egyszer országos bajnoksáig jutottak el. (Kár, hogy a sikerek tanúi, a díszes kivitelű, feliratú kupák és oklevelek elkallódtak.) Igen szerencsés volt a legénység összeválogatása. A felszerelés is az akkori időnek megfelelően modernizálódott a ruházattól a fecskendőig.

A második világháború után a társadalmisítási folyamat nyomására felhagyott önállóságával, és a létrehozott ipari szövetség vezetője lett. Majd a terebélyesedő Földműves Szövetség dolgozója lett. Az üzletek, cukrászda, takarékszövetkezet, italboltok, birka csárda, gulyás csárda dicsérik keze munkáját és esze járását.

Kedves felesége, Kató néni mondta: "Soha nem múlt el úgy a nap, hogy szívünkben harag, békétlenség maradt volna."

Amilyen példás volt élete, akként történt távozása is. A munka, a szeretet, az emberség, a segíteni akarás, a jó szándék volt hosszú élete bizonyossága.

MÁRTON GÁBOR

India Csillaga

Katolikus krónika

OKTÓBER HÓNAP ÜNNEPEI

október 1. szerda:	Lisieux-i Kis Szent Teréz
október 2. csütörtök:	Szent Örzöngyalok
október 4. szombat:	Assisi Szent Ferenc
október 7. kedd:	Rózsafüzér Királynője
október 8. szerda:	MAGYAROK NAGYASSZONYA
október 9. csütörtök:	Szent Dénes püspök. és társai vértanúk
október 15. szerda:	Avilai Nagy Szent Teréz
október 16. csütörtök:	Szent Hedvig szerzetesnő
október 17. péntek:	Antiochiai Szent Ignác püspök, vértanú
október 18. szombat:	Szent Lukács evangélista
október 23. csütörtök:	Kapisztrán Szent János áldozópap
október 24. péntek:	A Szegei Székesegyház felszentelési évfordulója
október 25. szombat:	Boldog Mór püspök
október 28. kedd	Szent Simon és Szent Júdás Tádé apostolok

Októbertől felnőtt keresztiségre előkészítő foglalkozást indítunk. Az érdeklődők jelentkezzenek az endrői plébánián hétköznap délelőtt 8-12 között. Telefon: 283-940

Mint derült égből a villámszapás, érkezett hozzám a hír, miszerint 1997. szeptember 5-én elhunyt a világszerte ismert Kalkuttai Teréz anya. A Föld minden kontinense mély tisztelettel áll meg a napokban az albán származású szerzetesnő személye, tevékeny emberbaráti szeretete és világmissziója előtt, mely - világnézeti különbség nélkül - a megértő s ietekben megmutakozó emberi szeretet, mozdulataira akar bennünket buzdítani. Talán egyetlen előtünk járó korszak sem sóvárgott úgy az embertől emberrig tartó, hamisítatlan és önzetlen szeretetre, mint ez a zaklatott s ugyanakkor gyönyörű XX. századvég.

Az Albán Rádió tudósítása szerint a Kelet Óriása, India Csillaga távozott közülünk, s aki élete és műve által mégis közöttünk marad örökre.

Azoknak az embereknek, akiket számyra kapott a világhírnév, óhatatlanul valóbanuk kell gyermekkorukról, fejlődésükről s mindarról, ami némileg érthetővé teszi „kügrásukat“ a nagy emberi közösségből. A mi korunkban áll ez különösen olyan személyekre, akik szinte új csillagként jelennek meg századunk sok felhővel terhes égboltján. És még inkább áll, ha egy igen alacsony, gyenge nőről értesülünk, aki bámulatkeltő módon, sok erős és bátor férfit megszégyenítve, világraszóló művet alkotott s a beláthatatlan jövő felé irányított.

Csak hogy Kalkuttai Teréz anya esetében le kell mondania az érdeklődőnek minden efféle, bár jogos kívánságról. Egyelőre sem a róla megjelent művek, sem munkatársainak beszámolóit, sem az ő szépszámy: nyilatkozatait nem tájékoztattak bennünket bővebben gyermekkoráról. Szándékosan zárkózott-e el? Vagy annyira a „második isteni hívás“ után történetekre akarta a világ figyelmét összpontosítani? Talán a ma és a holnap sürgető feladatainak megoldására igyekezett ösztönözni? A történelem majd kibogozza ezt az előző életet is, de e századvég gyermekeinek most azzal a „kevéssel“ kell beérniük, amit személye és működése szemünk láttára előidézett.

1910. augusztus 27-én született a jugoszláviai (akkor még török megszállás alatt levő) Skopje városában Agnes Gonxha Bejaxhiu néven, mint földművelő hegyi család sarja. Számyazása letagadhatatlan: erős csontozat, fizikai munkától kiduzzadt erek a kézen, napégette arc. A természet erővel küzdő ember elszántsága a tekintetében, a naponként megvívandó harc barázdái az arcborón, s a győzelem fénye a hibátlan, erős fogsoron. És mosoly - nem harsogó nevetés - a majdnem vértelen, az aszkézis jeleit hordozó ajkakon. Egyszerű volt, mint a kék szegélyű fehér ruhája, az indiai száry. És lényegre törő, mint az alkotásra született ember. És gyors cselekvésű, mint aki sajnálja, hogy csupán egy élete van, pedig szárya is futotta volna szívéből.

Iskoláit kitűnő eredménnyel, példás viselettel, magasabb lelki igényeket hordozva önmagában, végezte. Az érettségi után - vagy táján - mint egy villámszapás, fénylett föl benne a felismerés: Istenért mindent el kell hagynia, az indiai misszióba

kell mennie, mégpedig szerzetesnőként. Újja 1929. januárjától Loreto-nővérek által vezetett kalkuttai iskolába vezetett, ahol aztán földrajzot tanított mindaddig, amíg egy napon, 1948. augusztus 18-án meghallotta lelkében a „második hívás“ hangját: valamit tenni kell az elhagyottakért, azokért, akiket a Teremtő szeretetből halhatatlan lélekkel ajándékozott meg, s akikért Jézus Krisztus, az Isten fia emberre lett és kihalált halt. Fogadalmait Darjeelingben tette le a fiatal Ágnes, amikor Lisieuxi Szt. Teréz választotta mennyei pártfogóul, s ezért vette fel az ő nevét. Ez a névcseré azt jelezte, hogy Ágnes meghalt a világnak, s a mennyből rózsahullató karmelita nővér szellemében újjá akart születni a missziók szolgálatára.

A betegek orvoslója, gondozója akart lenni, ezért az egészségügyiek nemzetközi fehér ruhájába öltözött, s indul az amerikai missziós orvosnővérekhez, az indiai Patnába, négyhónapos kiképzésre. 1948 karácsonyán érkezik vissza Kalkuttába, egy nyomomegyedbe, s onnan a többibe. Itt érezte otthon magát, itt hordozta Krisztus üzenetét, Jézus élő megtapasztalását a szegények és betegek között. Rendületlenül bízott az őt ilyen munkára szólító isteni Gondviselésben. Megalapította a Szeretet Misszionáriusai Társaságot, melyhez egyre többen csatlakoztak. 1979 végén már 158 központot tartott fenn 1800 nővérel, s mintegy 120 ezer világi segítő munkatárral. Viszont senki sem képes akárcsak hozzávetőlegesen is felbecsülni a világméretű szeretetküldetés eredményeit.

Teréz anya és Nővérei számára csak az ember létezik, a szenvedő, kidobott, megalázott, ches és ruhátlan, környezetétől elidegenült: őt menteni, felemelni, ruházni, etetni, vele született méltóságának tudatára ébreszteni. A szeretet forradalmát képviselni világszerte. Teréz anya így nyilatkozott egyik riportjában: „minket működésünk olyan emberekhez köt, akiknek legfőbb ször Isten kertjében, sűrű sincs, akiknek sokszor erejük sincs megvámni a holnapot.“

Úgy gondolom, hogy túlélni a nap nyomasztó terhét, támogatni a már-már összeroskadót, legalább „angyali“ halálra készíteni elő azt, aki eddig szinte barom módjára élt s esett össze Kalkutta, Madras s Bombay utcáin, olyan vállalkozás, ami ugyan nem tart igényt a holnapi nemzedék sorsának jobbítására, de nem is nélkülözhető a történelemnek egyetlen pillanatában sem.

Éltében az Egyház senkit sem avat szentté. Ezt mondták a pogány gondolkodók is: senki sem üdvözülhet halála előtt. Bárhogyan nézzük is, már csupán az, amit az indiai Kalkuttában, Ázsiában és más világrészeken kezdeményezett, elegendő ahhoz, hogy neve arany betűkkel kerüljön be a kereszténység történetébe, az emberiség művelődéstörténetébe. Teréz anya csodálatos virág Isten kertjében. Felmérhetetlen érték, elismerés és az Úrtól kapott vigasztalás számunkra a mai időkben. Megköszönve Istennek, hogy adta nekünk Teréz anyát, kérjük, vegye őt fel szentjei sorába és ajándékozza meg az örök élet boldogságával.

Zauer Csaba káplán

Hunya története IV.

EGÉSZSÉGÜGY

A századfordulón sok gyermek született, de sok meg is halt. Amikor egy gyermek elérte a 2-3 évet, akkor kezdtek abban bízni, hogy megmarad. A tanyavilágban nem volt orvos, legfeljebb egy bábaasszony. A legközelebbi orvos 15-20 km-re volt, de ha közelebb lett volna, akkor sem szaladtak az orvoshoz, mert ahhoz sok pénz kellett. Kondoros tanyán már az 1900-as években bizonyosan volt egy szülésznő - akinek a nevét nem tudtam megállapítani - mert egy 1900/65 közgyűlési jegyzőkönyvben a következők olvashatók

"Endrőd-Kondorostanyai lakosok azon kérelmét, hogy a meglévő tanyai községi szülésznői álláson kívül még egy rendszeresítéssel, tekintettel a tanyán nagy területen való szétszórtságra a község képviselő testülete méltányosnak tartja amiért is évi 100 korona fizetéssel még egy tanyai községi szülésznői állást szerez, oly kikötéssel, hogy a megválasztandó Kondorostanyákon tartozik lakni."

A kinevezett szülésznő nevét nem tudjuk a határozatból, itt ismét Fülöp Menyhért idős atadközlőre tudok hivatkozni:

"Szurovecz Lukácsné volt itt a hivatalos bába, mi csak Bába Maris nének hívtuk. Aztán a 20-as években idekerült Szabó Ilonka, Orlicz János volt férje, akinek itt volt borbélyüzlete. Ezek külön-külön dolgoztak, mindenki azt hívta, akit akart. Orvos egy héten egyszer járt ki Kondorosról, vagy Endrődről. A Fülöp János bácsi házában adtak neki egy szobát, ott fogadták a betegeket. Felírta a gyógyszert és lehetett érte menni. Általában Kondorosra mentünk, mert közelebb volt. Három óra alatt meg is jártuk. A védőnő is kijárt időnként, de nem rendszeresen. Mindenkinek küldtek értesítést és akkor be kellett hozni a faluba a gyerekeket. Az értesítést lovas kézbesítő hozta, még emlékszem a nevére Tímár Jánosnak hívták, endrődi ember volt."

A Kondoros-tanyai lakosok az 1920-as évektől kezdődően szinte állandóan beadványokkal ostromolták az anyaközség hivatalát egy állandó orvosi állás felállítására. A község mindig elhárította a kérést, hivatkozva a leromlott anyagi helyzetre és arra, hogy a többi területi rész is kérhetné ezt és akkor az is teljesíteniük kellene. Végül 1935 januárjában az anyaközség Dr. Szentjóni Batha János orvossal kötött szerződést, hogy Kondorostanyán ellátja az orvosi teendőket, havi 80 pengő tiszteletdíjért. A letelepedő orvos köteles az ottani szegény betegeket ingyen ellátni. A szerződés 6 hónapra szól.

POSTA

A tanyai ember nem nagyon vette igénybe a postaszolgálatot. Az volt a szokás, hogy a rokonok, jó ismerősök üzentek egymásnak.

Piacra minden héten menni kellett, és ott sok mindent meg tudtak beszélni, vagy megüzenni a rokonoknak. A leveleket általában Kondorosról hordták ki és az iskolába vitték. Itt állt egy szekrény, amelynek minden polca meg volt jelölve, pl. Ivánnyi-sor, Giricz-sor, Bundásisor stb. Az odaszóltó leveleket a megfelelő helyre rakták, és amikor a gyerekek mentek haza a tanyára, vitték magukkal a leveleket és széthordták a soron, akinek szolt. A hivatalos idézéseket lovas kézbesítő hordta szét, amelyeket csak "időzéseknek" hívtak, mert nagyon sok időt vett igénybe az elintézésük, hiszen Endrődre kellett menni minden hivatalos ügyben. Hogy a postaügynökség mikortól működött Kondoros-tanyán arra vonatkozóan nem találtam adatot, itt megint csak Fülöp Menyhért bácsira hagyatkozom:

"Én olyan 16-17 éves voltam, amikor idekerült Véha Lajos és felesége, Fehér Anna. Ők építették a Rákóczi utcában a régi posta épületét. Nagyon emlékszem az asszonyra, mert házastárs postamester volt. Napi 2 órát volt nyitva és az iskolából hazamenő gyerekek hordták szét az újságot és a leveleket a tanyákra. Én már akkor járattam a Nemzeti Újságot és az Új Nemzedéket. Ezek napilapok voltak. A postamester soha nem akarta odaadni a gyerekeknek az újságot, és ezért írtam egy cikket az Új Nemzedékbe. Ki is jött Bertók Barta postaelenőr és attól kezdve rendszeresen megkaptam az újságot."

A Postaigazgatóság 1938-ban közli, hogy a postaügynökség elérte a postahivatallá váláshoz szükséges forgalmat. A községi képviselő-testület vállalja, hogy öt éven át a község fizeti a postahivatal bérét.

A tanyai lakosok már 1932-ben kérik a telefont, de a testület ezt is elutasítja. 1935-ben a vármegye kisgyűlésének döntésére a testület kénytelen a telefont felszerelni. Telefon létesítési alapot hoztak létre, hogy évvégére összegyűljön a szükséges 1000 pengő.

Ekkor nagy szükség van a telefonra, mert 1936-ban kiépül a község háza Kondorostanyai kirendeltsége.

KUTAK

A tanyákon nem volt ivóvíz. Egyik tanyáról mentek a másik tanyára és keresgéltek, hogy melyik gémeskút vize finomabb. Onnan hordták aztán az ivóvizet. Ezen az áldatlan állapoton próbált változtatni Szabó Frigyes lelkész. Kérvényt intézett a népjóléti miniszterhez, amelyben pénzt kért egy központban felállítandó artézi kút ásására. A pénzt meg is kapta a község, amelyből aztán három northon kút felállítását végezték el. Hogy miért az a Historia Domusból tudhatjuk meg.

"Ebben az időben nagy pártoskodás volt a községben, s amit az egyik párt akart, azt a másik párt tekintet nélkül arra, hogy az szük-

séges és hasznos-e föltétlenül elgáncsolni iparkodott. Így a községi emberek (endrődiek) folyton azt beszélték a Kondoros-tanya központjától lakó embereknek, hogy minek Kondoros-tanyára artézi kút, hiszen a távollakók úgysem járhatnak oda vízért a nagytávolság miatt."

Fülöp Imre volt az aki megírta a kérvényt, hogy három kút legyen. A községi közgyűlés 1930 szeptember 3-iki jegyzőkönyvében ezt olvashatjuk:

"Hogy Kondoros-tanya szétszórta tanya részein lévő lakosságot mégis jó ivóvízhez juttassa, úgy határozott Enrőd község képviselőtestülete, hogy nem egy artézi kutat építtet, hanem három különböző helyen megépíttet northon kutat melyekkel a vízhiányon segíthet."

A kutat a Pogány iskolánál, a Község-sori iskolánál, és a központban, a mai piactér helyén építtették meg. A központi kút szivattyús volt, a másik kettő gémes. A kutat 1934-ben készítették el, de már 1940-ben azt olvashatjuk a Historia Domus-ban, hogy a központi kút teljesen rossz, rendőri felügyelet mellett adnak mindennap vizet, és utána lezárják.

HETIVÁSÁR

1922 okt.13-án tárgyalja a képviselőtestület a Kondoros-tanyai lakosok kérését, mely szerint heti vásárt szeretnének tartani.

A képviselő-testület elfogadhatónak tartja a kérést és javasolja, hogy Endrőd község javára telekkönyvileg jegyeztessenek be egy ingatlant, amely alkalmas piactérnek. Ez a felajánlás nem történik meg, ezért a heti vásár kérdése lekerül a napirendről.

1935-ben kérvényezik újra, hogy hetente egyszer pénteken piacot tarthassanak. A testület megkeresi a 30 kilométeres körzetben lévő községeket, hogy beleegyeznek-e a Kondoros-tanyai piactartásba.

Kondoros, Pusztaföldvár, Mezőberény, Gyoma igen, Békés nem, mert ott is pénteki napon van a heti vásár. De Békés 22 kilométerre van, és nem járnak a két községből egymáshoz a piacra, ezért a testület nem látja akadályt az engedély kiadásának. Indokaik a következők:

- messze van a községtől Kondoros-tanya
- kb. 5000 katasztrális hold területe van
- kb. 2000 lakosa van
- jegyzői kirendeltsége van
- kifejlett tanyaközpont
- tehetős gazdák lakják, ők a község legjobb adófizető rétege.

Kedves Olvasóink, a legközelebbi részben a közigazgatásról, az önálló község megalapításáról lesz szó. Kérem, kísérjék figyelemmel községünk történetének következő részét is.

TÍMÁR BÉLÁNÉ

A hunyai gyerekek hasznosan töltötték a nyarat. A felső tagozaton tanuló diákoknak lehetőségük volt 5 napos balatoni táborozáson részt venni.

Az iskola pályázaton nyert pénzzel segítette a gyerekeket. Így olyan gyerekek is gyönyörködhetnek a Balaton szépségeiben, akiknek egyébként nem állt volna módjukban.

Évek óta minden nyáron úszásoktatáson vesznek részt az óvoda nagycsoportosai és az iskola alsó tagozatosai a gyomaendrői fürdőben. Sajnos egyre kevesebb gyerek tud részt venni a tanfolyamon, mivel az utazási költségek nagyon sokba kerülnek. Köztudott, hogy nagyon rossz a falu közlekedése. (Reggel megy egy busz a faluból, és este jön.) Ezért a gyerekek számára külön autóbustzt kell fogadni. Mindennek ellenére örömmel mondhatjuk, hogy a gyerekek többsége megtanul úszni, mire a 4. osztályt elvégzi.

Augusztusban természetjáró táborozáson vettek részt napi 50 forint ellenében, azok a gyerekek, akik szeretnek kerékpározni, sportolni. A szarvasi kirándulás, ami egy Körösi Kajak-túrával zárult különösen nagy élmény volt számukra.

Megszólt a szeptemberi csengő

...mert mi mindnyájan felelősek vagyunk a gyerekek jövőjéért

Az 1997/98-as tanévben 71 kisdíák kezdte meg tanulmányait a hunyai Általános

HUNYAI KRÓNIKA

Vége a nyári vakációnak

Iskolában. Ez a szám kevésnek tűnik, de helyi viszonylatban soknak mondható. Tudvalevő, hogy 10 évvel ez előtt volt annyi gyerek az iskolában, mint most. A közbenső években '48-57 között mozgott a tanulói létszám.

Az iskola részben osztott ált. iskola. Az 5. és 6. osztály összevont osztályban tanul. Az egész felső tagozaton a készségi tárgyakat összevont csoportokban oktatjuk. A szakos ellátás jó, képesítés nélküli nevelő nincs a tanterületben.

A pedagógusok mindent megtesznek azért, hogy a "kistélepülésből" adódó hátrányokat enyhítsék. Szabad idejükben sokat foglalkoznak a gyerekekkel. Nálunk délután sem üres az iskola. Különböző szakcsoportok működnek ellenszolgáltatás nélkül. Alapelvünk az, hogy minden gyerek tehetséges, csak meg kell találnunk a tehetsége kibontakoztatásához vezető utat sok-sok szeretettel és türelemmel. Az eredmény magáért beszél, hiszen az elmúlt tanévben 32 tanuló vett részt megyei és országos versenyeken, kiváló eredménnyel.

A volt nyolcadikos diákjaink a legrangosabb középiskolában folytatják tanulmányukat.

Minden tisztelettem a szülőké, hiszen

támogatják az iskola elképzeléseit, és ők is mindent megtesznek azért, hogy gyermekeik az általános iskolából kikerülve megállják helyüket. Nálunk már 1995 óta a 5. osztálytól számítástechnikát, informatikát tanulnak a diákok. Kevés az a gyerek, akinek nincs otthon számítógépe. A szülőknek köszönhetően tanulnak zenét, hiszen a zeneoktatás költségeit a szülők vállalják, éppúgy, mint a társastánc tanfolyam, vagy a képzőművészeti stúdió költségeit. A kirándulás, a színházba járás természetes a gyerekeknek. Sajnos szükséges a szülők anyagi hozzájárulása is, mivel az iskola költségvetése minimális. A falu összköltségvetéséből, ami 42 millió forint, az iskolára 9,1 millió jut. Fejlesztésre 3 éve egy fillért sem kaptunk. Am a pályázatok, és adományok segítségével sikerült sok mindent előteremteni. Így a számítógépeket (5 IBM gép van!), az iskolai könyvtár bővítését, az idegen nyelv oktatásához szükséges eszközöket, de még a számítógépek tárolását is pályázati pénzből oldottuk meg. Így elmondhatjuk iskolánkról, hogy jól felszerelt kisiskola vagyunk. Minden tanévkezdés elé aggódva nézünk, a feltételeket is biztosítani kell hozzá.

Tudomásul kell venni, hogy a falu meghatározója az iskola, ami nem mindegy, hogy "milyen iskola", mert mi mindannyian felelősek vagyunk az itt élő gyerekek jövőjéért.

Petényi Szilárdné
Igazgató

SPORT

A vártnál jobb az indulás

Lassan az őszi szezon felé járunk. S az eddigi eredmények alapján nagyon elégedettek lehetünk. Legmerészebb álminkban sem gondoltunk jobbat. (Pedig még jobb is lehetett volna, ha a védelem jobban és komolyabban veszi feladatát egyik-másik mérkőzés második felében)

még nincs vereség!

Az utóbbi mérkőzések eredményei:

Barátság - Mezöberény	1:0 (0:1)
Hódmezővásárhely - Barátság	0:0 (0:1)
Barátság - Kerekegyháza	2:1 (4:1)
Kunszentmárton - Barátság	1:1 (0:0)
Barátság - Szegedi VSE	4:1 (0:0)

(A zárójelben az IFI eredményei.)

Persze, örömmünkbe is vegyül öröm: a gyengébb második félidők, a sok kapott sárgalap, az emberelőnyt sem tudtuk kihasználni. Imségünk, hogy több alkalommal hiányoztak kulcsjátékosaink sérülés, vagy sárgalapos, sőt pirosalapos események miatt.

Azonban mindent egybevetve: jól szórakozott a népes nézőtábor. A legutóbbi, a Szeged elleni kimondottan élvezetes, színvonalas játék volt. Soha rosszabb ne legyen! Elismerés mindkét csapatnak és vezetőiknek! Csak így tovább!

Összesítő:

Barátság. 7 mérkőzésből 4 győzelem, 3 döntetlen vereség nélkül 15 pont!

IFI: 7 mérkőzésből 4 győzelem, 2 döntetlen 1 vereség 14 pont!

MÁRTON GÁBOR

ÁLLAMI NÉPEGÉSZSÉGÜGYI TISZTIORVOSI SZOLGÁLAT KÖZLEMÉNYE

Az 1975. évi II. törvény és annak végrehajtási rendelete értelmében fogmegtartó és protetikai szolgáltatásokra "a biztosított 1998. január 1. napját követően csak abban az esetben jogosult, ha az előző évben szűrővizsgálaton részt vett és az erről szóló igazolást bemutatja."

Továbbá a 103/1995.(VIII.25)Korm. számú rendeletet módosító 96/1997.(VI.11.) Korm. számú rendelet 16/A §(13) bekezdése kimondja, hogy: "Az Országos Egészségügyi Pénztár által finanszírozott fogászati alapellátási szolgálatok orvosai és körzetükhöz tartozó lakosok részére - a külön jogszabály előírásai szerint - kötelesek fogászati szűrővizsgálatot végezni a szakmai előírásoknak megfelelően, és arról igazolást adni."

Legfiatalabb **EMLEKEZÉS 1956. OKTÓBER 23-ra** zsmoknás gátástalan nemzeti ünnepünk. hatalma beszenyvezni.

Kegyelttel emlékezünk a megszállók elleni szabadságharrra. A szálai diktatúra lerázására feltámadt a nemzet. A Petőfi-kör fiatalága a régi idők hőseihez méltó forradalmi sereget teremtett. Feledhetetlen napok tettek bizonyosságot, hogy él még a magyar, van igazi hazaszeretet, életmegvető hősiesség!

Sajnos, minden szent dolognak akad Júdása, mindig akad gyilkos Heródes, és vannak poroszok, akik öns érdekükért gátástalanul celekszenek. Akkor is volt Haynau, bilincs, bitófa, hontalanság, vér és könny jelzi az utat.

Nagy Imre miniszterelnök, és hős honvédelmi minisztere: Maléter Pál és társaik elszántága, hősi hűsége nem volt hiába! A bemooskolt emlékü 301-es parcella a magyarság golyótas búcsújáróhelye lett. Hiába igyekezett emléküket a közel félévszázados

Nevük beleolvadt a dicsőséges magyar múltba! Szerencsére közsgünkben életlázatot nem követelt a forradalom, de az események legigazabbjai közül sokan súlyos megtorlás szenvedői lettek. Egy éve állítottuk a kopjafát, hogy külső megnyilvánulása is legyen tiszteletünknek, halánknak.

Emlékezni hívjuk településünk lakóit az endrői Hősök terére. A 9 órakor kezdődő szentmise után a Rózsahelyi Kálmán Általános Iskola növendékei adnak tisztelegő halaműsort dallal, verssel, prózával. Utána az egybegyűltek; pártok, egyesületek, szervezetek koszorúzására, az ünnepre hozott hűség-virágok elhelyezésére kerül sor: az emlékműnél.

Jöjjen emlékezni, tisztelni, halóját kifejezni!
MÁRTON GÁBOR

Bethlen-napok Gyomaendrődön

Ünnepelt a város augusztus utolsó 3 napján. Nagyszabású, ünnepségsorozattal emlékeztek meg a többszörös jubileumról.

75. éve, 1922-ben Gyoma község önálló Mezőgazdasági Népiskolájában elkezdődött az agrárképzés, 280 éve harmadszorra újra betelepítették a gyomai részt. harmadik ok az ünnepésre, hogy éppen 30 éve, hogy újra indították a mezőgazdasági szakképzést. E hármass ünnep méltó ünneplése a földművelésügyi miniszter, és a polgármester hinton való bevonulásával kezdődött, amit 2 lovas rendőr vezetett.

A miniszter a nyitó beszédében elmondta, hogy előbb - utóbb itt Gyomaendrődön akkreditált felsőfokú mezőgazdasági képzést szeretnének. A Nemzeti Agrárprogram elkészült, és ezen belül az agrároktatás, az agrár kutatás, szaktanácsadás, mint egymásra épülő feladat szerepel. Beszél a gyakorlati oktatás fontosságáról, és célként azt határozta meg, hogy a szakemberképzés gyakorlat nélkül ne adhasson diplomát, és ezt a gyakorlatot lehetőleg több külföldön kell megszerezni. A kormány feladata, hogy megteremtse a gyakorlati oktatás feltételeit.

A "Vita Agricolae 97" kiállítás így került megnyitásra, amely kiállításról elmondható, hogy igen tartalmas és esztétikus volt.

Az Agrárfórumra megtelt a Városháza díszterme. Itt a miniszter a napi aktuális mezőgazdasági, főleg a földtulajdon kérdéseit taglalta, (természetesen pártjának szemszögéből)

Véleménye szerint hatalmas megrázkódtatást idézett elő a rendszerváltás a mezőgazdaságban. A földet kihúzták a tsz-ek lába alól, jött a "szerencsétlenek" minősített Kárpótlási törvény (az előző kormány műve!) és földhöz jutott az, akinek például az apja kint volt a Dón kanyarban, vagy elvették a temetkezési vállalatát, stb. Így sikerült konzerválni a félféudális mezőgazdasági struktúrát, állapította meg a miniszter. Majd elmondta, hogy a kormány nem nézheti tétlenül, hogy a megmaradt Tsz-ek ne vehessenek földet, ha van rá pénzük, ennek érdekében dolgozták ki a komplex birtok stratégiát is.

Probléma még, hogy a földnek nincs reális piaci ára, és a mezőgazdasági termékek árába sokszor már nem fér bele a munkabér, ami megengedhetetlen.

Felhívta a miniszter a gazdák figyelmét a százmilliárd forint nagyságú támogatásra, amit igényelni kell, és elmondta azt is, hogy a bankok a mezőgazdaság felé fordultak, igaz igen nagy az adminisztrációs igénye a hitelkérelmeknek, de idén 110 milliárd forintot már folyósítottak.

Elmondta még, hogy a problémákat nem szabad szőnyeg alá söpörni, de az utcai demonstrációkról nem volt jó véleménye, mert a problémákat nem az utcán lehet megbeszélni és megoldani... Véleménye szerint nagy szükség volt a stabilizációs programra... Az Európai

Unió csatlakozásának nincs alternatívája. Felelősen kell átgondolni a magyar mezőgazdaság sorsát, ezért is határozott a kormány az üggyöntő népszavazás mellett (hogy egy héttel ezelőtt ezt a változatot az ellenzék javasolta, ez nem hangzott el!).

Délután, az üzletemberek nemzetközi találkozóján vajmi kevesen jelentek meg, ez is mutatja, hogy ez a régió elsősorban mezőgazdasági jellegű.

A következő nap programja az országos halfőző verseny volt, melyre több mint ötven versenyző jelentkezett. Három kategóriában folyt a verseny: körösi, szegedi és egyéb. Az esős idő sem tudta elmosni a verseny izgalmát, és az érdeklődést, no meg a kitünő ízeket és eredményeket.

A harmadik nap eseménye volt egyben a befejezés, ami szerény véleményem szerint a koronája volt a három napos ünnepségnek. Méltóságteljes szép ünnepség a Gyomai Református Templomban. Ide jött évnnyitóra 600 diák, akik az összevont Mezőgazdasági és Ipari Szakiskola tanulói, közülük 200-an a gólyák, azaz az első évesek. Az iskola igazgatója Gubucz József úr üdvözölte a megjelenteket, akik közül név szerint az országgyűlési képviselőket, a Földművelésügyi Minisztérium, a Megyei gyűlés, és az Országos Testnevelési és Sport Hivatal képviselőjét, a polgármester urat, és a Művelődés és Közoktatási Minisztérium helyettes államtitkárát. Az iskola egyik volt diáklánya elszavalta Áprily Lajos "Fejedelemhez" című versét, majd Dr. Dinya László helyettes államtitkár elmondta a tanévnyitó beszédét. Akik még nem tudták, most megtudhatták, hogy az államtitkár úr 30 évvel ezelőtt a Gyomai Gimnáziumban érettségizett. Endrődön született, és szülei még ma is ott élnek. Idézte a híres tőzsde szakembert, Kosztolányit, aki szerint tőzsdére csak nagy pénzeseknek szabad menni, a kispénzű ember legjobb befektetése a gyerekének taníttatása. Külön köszöntötte az első éves diákokat, akiknek az egészséges lámpaláza természetes, és az nem a kishitűség jele. Minden tanulót a komoly munkára buzdított, hiszen az Európai csatlakozásunk is megkívánja a minél több kiművelt emberfőt. "Saját erőnkön kell felzárkóznunk!" mondta az államtitkár, mert nem remélhetjük, hogy az előttünk haladók a mögöttük loholót majd segítik, és ehhez is sokat kell tanulni és dolgozni. Nem ülhetünk a babérjainkon!

A tanévnyitó beszéd után a Bethlen Alapítvány 3 sze-

mélynek elismerő emiékplakettet adományozott, amit az iskola igazgatója adott át. Ezt követte az OTSH jelen lévő képviselője által átadott, a belügyminiszter által aláírt "Toldi Miklós" díj, amit Gubucz József igazgató úr, több évtizedes sportért tett munkájáért vehetett át. Dávid Imre polgármester úr az Önkormányzat által adományozott díjat adta át Gubucz igazgató úrnak. Ezután következett Dévai Nagy Kamilla és egy tanítványa fél órás műsora. A Honfoglalás 1100 éves évfordulójára készült, "Magyarok fénye" című összeállítás rövidített változatában gyönyörködhettünk. Az első tétel István királyról szóló himnuszok, a második tétel az 1514-es Dózsa féle paraszt felkelésről Juhász Gyula: "Dózsa feje" zenésített verse, a harmadik tétel az 1703-1711 Rákóczi szabadságharc kuruc dalai, a negyedik tétel, az 1848-as szabadságharc dalait idézte, az ötödik tétel az I. Világháborút, a 6-ik tétel a II. Világháborút, és végül az 1956-os forradalmat Máray Sándor: Mennyből az Angyal című zenésített változata idézte fel. A fiatal "tanítvány" csodálatos meghittséggel énekelte el Erdély ősi himnusát: "Ó üdes jó Istenem, Oltalmazóm, segedelmem. Vándorlásban reménységem. Ínségemben, lágy kenyerem..."

A Szózat együtt éneklésével zárult az igen nagy élményi, nyújtó évnnyitó ünnep. Nekem, mint a 3 napos ünnepség egyfajta krónikásának egyetlen egy nagy ürmö vegyült a délelőtti szép ünnep örömrészesébe, és ezt csak azért mondom el, mert hátha megszívlelik, akikre tartozik. Történt ugyanis, hogy az ünnepségen a Himnuszt és a Szózatot együtt kellett volna énekelnünk. Sajnos nagyon kevesen énekeltek a felnőttek közül is, a gyerekekről nem is beszélve. Milyen szép lenne, ha a szülők, és (vagy) a nevelők megtanítanák a gyerekeinket a nemzet legszebb dalainak éneklésére, és ezzel együtt a haza és a nemzet iránti elkötelezettségük is erősödne. Szilárd nemzeti tudattal és hazaszeretettel már biztos, hogy nem kerülünk az Európai Uniói tagság megszerzése után sem valahová a "margóra".

Császárné Gyuricza Éva

KÖMLŐDI ENDRŐDIEK

1945-ben, a nagy országos kitelepítések során több száz endrődi ember került a Dunántúlra. Mivel az Endrődi füzetek 6. kötetének témája a faluban végbement népmozgás lesz, ennek a munkának kapcsán el kell mennem jó néhány eltelepült családhoz. Nemrég Németkéren és Dunakömlődön jártam. Engedjék meg, hogy a felvett anyag egy részét - a szülőfaluhoz való kötődést - az alábbi írásban közreadjam. Az anyag teljes egészében a 6. kötetben lesz olvasható, amely kiadvány várhatóan 1998 elején jelenik majd meg. Egyben kérem, ha valaki tud még olyan településről, ahová az endrődiek szervezettel költöztek el, értesítsen bennünket. Levélcím: Honismeret Egyesület Hornok Lajosné Gyomaendrőd, Szélmalom u. 22. 5502. Telefon: 66-248-469.

Dunakömlőd szelíd, lankás szőlőhegyek közt Pakshoz négy kilométerre egy széles völgyben fekszik. Jó levegő, mindenütt tisztaság, rend van, a házak gondozottak, látszik, hogy tehető emberek lakják. És az a rengeteg virág! A kertben, az ablakban, ládában, cserepekben, kint is bent is. Láttam olyan filodendront, amely már egyszer körülfutotta a veranda mennyezetét. Az utcákon külön élmény a séta, mert vagy felfelé, vagy lefelé lehet menni, úgyhogy nekem az első öt percben feltöri a cipő a sarkamat. - Vigyázz, ez nem az Alföld! - figyelmeztet elkésvé a kísérem, aki egyben vendéglátóm is. Nem is akármilyen: amikor jeleztem nekik, hogy szeretnék elutazni, és az elszármazottakkal beszélgetni, azonnal felajánlották a vendéglátásukat, pedig addig nem is ismertek, egyszer találkoztunk futólag. Az ő házuk is háromszintes, a kert a hegyben folytatódik. Ez is nagyon érdekes: a házak igen közel vannak egymáshoz építve - egy kapubejáró, és már ott is a másik ház. De hátul! Minden telekhez hozzátartozik a lankás hegynek egy darabja, tehát a melléképületek már a hegy lábához vannak építve, a pince pedig egyenesen benne van a hegyben, sokszor 15-20 méter hosszan. A hegyen pedig kinek-kinek ott a veteményes és szőlőket.

Regina nénit keresem. Elmegyek egy ház előtt, és látom, hogy az udvaron egyenes tartású, tiszta arcú, idős asszony beszélget egy másikkal. Tudom, hogy lehetetlen, de hirtelen úgy érzem, én ezt az arcot már sokszor láttam, és nemcsak az arcán, de valahogy az egész egyéniségén határozottan látom, hogy endrődi.

- Hát maga meg mér ára (arra) megyen - kérdezi Regina néni, merthogy éppen ő az, ízes endrődies kiejtéssel.

- Megmondom, ha maguk is megmondják, hogy mi a csutkító rendes neve Endrődön?

- Rákláb! - feleli a két idős asszony szinte egyszerre, és arcukat megfényesíti az örvendező, emlékező mosoly. Leülletnek a patyolattiszta konyhába.

- Őriztek-e még ötven év távlatában is endrődi szokásokat? Főznek-e még endrődi ételeket?

- Hogyne, laskalevest, vízenkötött, káposztás lepényt. - sorolja - ezt mind a jányom is tudja. Régebben főztük a szappant, sütöttük a kenyeret, ahogy otthon.

- Volt kemence? - A sváboknak csak a hegybe, fűtésre nem használták. Mink osztán csináltunk bent is, úgyhogy a svábok is eltanulták tőlünk. - Tán még tapasztottak is? - Hogyne, muszaj vót! Itt vert fal vót, az

a kőműves pucolást leloki. Mikor idekerültünk, az endrődi asszonyok elkezdtek tapasztani. Kérdézték tőlünk a sváb asszonyok: - Mondják mán meg, mivel tapasztanak, hogy ilyen szép? - Lóganajjal! Úgyhogy megtanítottuk őket. Még a mázolásat is megtanulták tehinganajjal.

- . -

Jóska bácsi a tanító telepről költözött ide.

- Hogy boldogultak, mire jutottak Kömlődön, bátyám?

- Aki dolgozott, az boldogult. Az endrődiek a munkájukkal eresztettek gyökeret Kömlődön, már aki itt maradt. Aki nem a kalandot, hanem a megélhetőséget kereste, az összefogott a másikkal - kinek szekere volt, kinek egy iova, - elkezdtek művelni a földet. Később már jobban ment. Mindenkinek van háza, kis gazdasága, családja, a gyerekeket szépen felneveltük, újtukra bocsátottuk. Én hét gyereket neveltem fel, mindnek kenyeret adtam a kezibe, egy se szenvedett hiányt. Még sok mindenről beszélgetünk, elmondja a kemény évek történetét. Amikor kikísér, büszkén mutatja fiai tekintélyt parancsoló házát, a nyugati márkájú kocsit - ehhez csak gratulálni lehet.

- De mások is hasonlókat mondanak:

- Őt gyerekünk született, mind diplomás szakember.

- Nekem is az egyik lányom Pakson tanított, a másik meg Tamásiban.

- Négy családom van, mindegyik kitanult. Egy itt jegyző Németkéren, három gyerelem meg felkerült Csepelre.

- Én is hamar felleltem magam. Dógoztam, úgyhogy szépen fel tudtam nevelni mind a három gyerekemet.

- . -

- Mit tudnak a gyerekek Endrődéről? Mit tudnak a kitelepítésről?

- Nekik ez már közömbös. Ők itt születtek, itt vannak, ennyi. Együtt jártak iskolába a svábokkal a kecskeméti, az endrődi származású gyerekek. Nekik már itt vannak a gyökereik.

- Az ötvenes években hogyan volt mindez?

- Eleinte csak egymás közt házassodtak: endrődi az endrődivel, kömlődi a kömlődivel. De a fiatalok hamar összekeveredtek. Megkezdődött a vegyes házasság: A Roosz Annus egy endrődi legény vettel el, a Miska. Meg a Fábian család is beházasodott, aztán a többi. Az én gyerekek már nem tudja, melyik az endrődi, melyik a kömlődi. Elmosódott a különbség.

- Én azért gyakran hazavitettem a gyerekeimet Endrődre, szerettek hazamenni. De az unokáimat, azokat már nem érdekli.

- . -

- És mit jelent Endrőd maguknak, akik ötven évvel ezelőtt elköltöztek onnan?

- Én ott születtem, ott éltem a gyerekkoromat - feleli Máté. - Ez a táj is szép, mert ha felmegyek a hegyre, a harmadik faluig ellátok. De az Alföld, az mégiscsak más, annak számomra különös varázsereje van.

- Ott születtem - feleli egy 75 éves ember elszorult torokkal, a könnyeivel küszködve. - Még mindig többet jelent, mint Kömlőd. Asszonyuk: hazamentem. Bár nem

sok jó fűzi az embert oda, de mégis, Szülőfalum.

- Mi sokáig hazajártunk az öcsémrel - meséli Péter. - A fazekasba felvertük a sátrat, halásztunk, vadásztunk, ott aztán szabadok voltunk. Mert ott nőtünk fel a Fazekasban, a szarvasi határban, nekünk az jelenti a gyerekkort.

- Nekem a körgát jelenti, ott játszottunk, meg a gémeskutat. Elmentem megnézni a házunkat, ahol születtem. Én is csak Endrődre tudok hazamenni, mert ott születtem.

- Nekem már nem jelent semmit, senkit. A testvéreim közül egy se él. Tavaly voltam otthon, amikor az öcsémet temettük.

- Én mikor meglátom a falut, a hidat, a templomot, akkor mán nekem nagyon jó. De hazaköltözni, arról már szó sem lehet. Az apám itt van eltemetve, az uram itt van eltemetve. Nem hagyhatom itt a temetőt...

- . -

Egy sváb származású családot is megkérdeztem a telepésekről. Ízes dunántúli tájszólással felel a rokonszenves háziasszony:

- Nem bántottak minket. Arról, hogy a svábokat kitelepítették, nem azok tehetnek, akiket a helyükbe telepítettek. Sőt, mikor már lecsendesedett minden, édesapámat az egyik endrődi ember nyugtatta. - János bácsi, menjen haza a családjához, nem lesz semmi bántódásuk.

- Maga milyen anyanyelvű?

- Német.

- És milyen nemzetiségű?

- Magyar vagyok. Itt születtem, a szüleim is magyarok voltak, kömlődiek. Én még Pakson sem tudtam megszokni, csak Kömlődön. Én magyar nemzetiségűnek vagyok íratva, nem is fogadok el más.

- . -

A kömlődi temetőbe Fekécs néni vezetett ki. A temető egy völgyben van, olyan, mintha maga a természet venné körül védelmezően a megholtakat. Átmegyünk egy kis patak hídján, és sorra járjuk a sírokat. A sok-sok zöld közül méltósággal emelkednek ki a jobbára gót betűs, német sírmelekek. Mindenütt német nevek, németül írják rá a kegyelet utolsó üzenetét. Egyszer csak megüt két igen ismerős név: Czikkely Illés és Gyuricza Irma. Aztán Kurilla László és Bella Anna. Aztán: Katona József és Hornok Irén, és így sorban, a többi endrődi. Meg kell állnom, mert szinte rám szakad minden súlyával az eltelepültek sorsa. Jó, vannak, akik el akartak költözni, ez mindenkinek szíve joga. De emberek százai? És egyszerre? Mért nem tudott "megélhetőséget" adni nekik is a szülőfalu akkor, ötven éve? És miért nem tud ma sem a mostani fiataloknak? És újabb ötven év múlva lesz-e egyáltalán szülőfalu?

- . -

Lassan megnyugszom, letesszük a virágainkat, indulunk vissza. Elbúcsúzom.

- Üdvözljük Faggyasékat! Meg Kolohekót! Meg Gellai Mátét! - sorolják a neveket.

- Átadom, bátyám, minden jót kívánunk mi is, jó egészséget, kedves kömlődi endrődiek!

(Adatközlők: Bach Józsefné, Fekécs Istvánné, Hunya Elekné, Katona Lajosné, Kulik Menyhért, Polányi Máté, Sipos István, Szmola Imréné, Tóth József, Vaszkó Péter)

1935.

Június 15. (4. old.)

"Báró Apor Vilmos gyulai apátplébános a napokban látogatást tett régi iskolatársánál, Dr. Tüköry József nagylaposi földbirtokosnál és Csernus Mihály apátplébánosnál."

Én csak ebből a hírből tudtam meg, hogy a mártírhalált halt apátplébános - Apor Vilmos - járt Endrődön. A nagylaposi uradalom akkor még nagyon szép lehetett: hatalmas gazdasági épületek tartoztak oda, szép park volt a közepén, a park körül kisebb patakocskák voltak. Kár hogy még senkinek sem jutott eszébe a helyreállítás. Vagy nemcsak ezen múlik?

Június 15. (4. old.)

"Endrődi TK - Túrkeve A.C. 8:0. Nyomasztó endrődi fölény jegyében folyt le a mérkőzés... Másik hír: Endrődi TK - Budapesti MÁV Előre 2:2."

Az endrődi csapatot még a budapestiek sem tudták legyőzni!

Július 15. (6. old.)

"Munkások! Az öregkerti munkások közül többen kértek dinnye- és veteményes kert földet az egyháztól. A plébánia 20 hold ugari szántója ősztől kezdve több évig bérelhető lesz e célra..."

Akkor innen eredhet a szólás: Nem jutott neki dinnyeföld!

Szeptember 15 (4. old.)

"Ezüst mennyegző. A Stefánia Szövetség agilis elnöke, az endrődi úri társaság kedvelt és nagyrabecsült Bandi bácsija, Alapy Andor gyógyszerész és neje Zaka Mária úrnő november 20-án tartják ezüst menyegzőjüket az endrődi plébánia-templomban."

"Arany-menyegző. Az endrődi iparostársadalom közmegebecsülésben álló tagja Klinghammer Ferenc kalaposmester és neje Hornok Rozália folyó hó 6-án tartották arany menyegzőjüket."

HÁRMAS - KÖRÖS

1934 - 44

Szép szokásnak tartom, hogy a falu újságában közzétették az ilyen híreket. Tiszteletre nevelt.

December 15. (7. old.)

"Megkezdte működését a Karitás... célja: a szegény, rosszul táplált iskolás gyerekek naponta reggelivel és ebéddel való ellátása... A Bizottság ez úton is kéri a lakosságot, hogy mindenki tehetségéhez mérten járuljon hozzá adományával... Endrődön négy helyen főznek a szegény iskolás gyerekeknek: a belterületen az Egységes Munkás Otthonban, ahol a konyhafelügyelő tisztet Baranyi Istvánné, a takarékpénztári igazgató neje látja el. Ezen a konyhán 127 gyerek ebédel. A második konyha a kocsorhegyi iskolában van, ahol 31 gyerek ebédel. A konyhaparancsnok itt Fehérváry Ferenc tanító... A harmadik konyha a nagylaposi iskolában van, ennek vezetője Tüköry Jessi.. itt 31 gyerek ebédel. A negyedik konyhát a kápolnás iskolában állították fel, a vezető itt Dienes Izráné tanítónő, 67 gyerek ebédel itt."

Döbbszenten értesültünk, mennyi gyerek vette igénybe az ingyenes konyhát! Vajon most mi lenne a helyzet?

1936.

Január 15. (4. old.)

"Dr. Pálka Pál, a gyomai járás közszeretben álló főszolgabírója - mint értesültünk - hosszabb szabadságra készül. Az elmúlt hónapokban többször erős vértódulása volt, amelyet orvosai véredény elmeszesedésére vezetnek vissza. Egészségi állapota huzamosabb pihenést kíván, azért óhajt hivatala vezetésétől hosszabb ideig távol maradni"

Pálka Pál főszolgabíró fontos szereplője volt az 1935-ös endrődi

sortűznek. Lehetséges, hogy éppen ezzel van kapcsolatban a hír?

Január 15. (5. old.)

"Andaházi Kasnyát négy havi börtönre ítélte a kir. tábla. Indoklás szerint: bűnösnek kellett kimondani... hatósági rendelkezés elleni izgatás vétségében, mert Kasnya a felizgatott tömeg jelenlétében olyan kijelentéseket tett melyek nagyon alkalmasak voltak arra, hogy a csendőrséggel szemben a tömeget izgassák."

Andaházi Kasnya Béla országgyűlési képviselő volt, a sortűz második fontos szereplője. Az ő választási jelölő gyűlése torkollott 1935 márc. 20-án a tragédiába. Andaházi Kasnya Bélát a sortűz után a gyomai szolgabírószék izgatás vádjával feljelentette. A gyulai törvényszék 1935. október 1-én 500 P. pénzbüntetésre, vagy 25 napi elzárásra ítélte. A per Szegedre került, itt az ítéletet 4 hónapi szabadságvesztésre változtatták, erről számolt be az idézett hír. A per Bp.-en fejeződött be, a M. Kir. Kúria 1936 IV.21.-én mindkét alsó fokú határozatot hatályon kívül helyezte és felmentette Andaházi Kasnya Bélát. Csak a sortűz áldozatait nem lehetett feltámasztani.

Január 15. (6. old.)

"A Stefánia Szövetség endrődi fiókja... szociális tevékenység terén is lényeges működést fejtett ki, amennyiben a tejkonyhán 1524 napi adagot adtak ki.. azonkívül 50 gyermekágyasnak és 25 csecsemőnek természetbeni segílyt is nyújtott az intézet, éspedig: 1557 liter tejet, 30 kg. zsírt, 270 kg. lisztet, 32 kg. cukrot, 12 kg. borsót, 15 db szappant stb."

Mennyi segíly kellett 1936-ban (is). Akkor természetben adták, most pénzben adják. Egyik sem jó, de talán a lisztet nehezebb átváltani itálra, mint a forintot.

Lejegyezte és a megjegyzéseket írta

HORNOKNÉ NÉMETH ESZTER

Egy karcsú könyvet lapozgatok. Borítóján a Necropolis textilképe;

elmosódó, sejtelmes fény-árnyak kapaszkodnak egymásba.

Ahogy a versek is. Százhuszonhat vers.

Necropolis. Ez a címe Gergely Ágnes legújabb kötetének, amely a könyvhéten jelent meg.

Ezen a verőfényes nyári napon (augusztus írunk. Szerk.) izgatottan forgatom a könyvecskét, eszembe jut legelső találkozásunk.

Akkor is nyár volt, fülledt délután. Árnyékos, hűs szoba, Ő Pilinszky verseket mondatott velem. Szívdobogva kezdtem bele: "És fölzúgnak a hamuszín egek, / hajnalfele a ravensbrücki fák." / A végét már együtt mondtuk: "Et resurrexit tertia die." Aztán egy másikat, a szenvedélyről: "A tengerpartot járó kisgyerekek / mindig talál a kavicsok közt egyre, / mely mindöröktől fogva az övé..."

Ezután kezdtünk csak beszélgetni.

Először a kötődéseiről. Endrődről és mindarról, amit a szülőföld jelent. A Hármaskörös, a temető, "milyen hold süt az öreg temetőre, ha láthatatlan ott van a család", a templom, a gyerekkori ház fala "árnyék, sárgára sárga".

A távolban Liszt Les Perles-je szól.

Megelevenedett egy gyermekkori képzeletben létező ország, királlyal, hadsereggel, a kobaltok népével, s a játék, amit unokatestvérével játszott, s mely átszötte az ifjúkort is.

Majd az irodalmi vonzódások, találkozások kerültek szóba. "Egyszer-volt idő"-nek nevezte ezeket, igazgyöngyként őrzi. Nem voltak mesterei, de meghatározó találkozásai igen. Egészen fiatalon. Füst Milánnal, Kassák Lajossal.

Füst Milán "mitől jó a vers?" és Kassák "mit érzett, mikor az első fordítását publikálta?" kérdéseire a pályakezdő határozottságával válaszolt: "Kinyílik, mint egy kapu" és "Azt, hogy megkondulnak a harangok és leszakad az ég."

A Füst Milán-i "hajtson térdet", majd a kézcsók, és a kassáki intelem "mindig azt kell érezni, hogy megkondulnak a harangok és leszakad az ég, függetlenül attól, hogy mi történik" egy életre szól. Évekkel később fogalmazódott meg ismét a kérdés. Ott New Orleansban, egy jazz-koncert után: "Sikerül-e valaha pontosan megmondanom, mitől jó a vers? Hallom-e még egyszer azokat az égszakasztó harangokat?" S a kristályosodó választ elnyeli Duke Ellington zenéje. "aligha. Csak régi vállalkozó kedvem emlékét próbálom őrzeni, ahogy egy város őrzi a

A NECROPOLIS KÖVEI

maga pöttömnyi múltját, francia vasrácsaival, spanyol belső kertjeivel,

előregedett néger zenészeivel, akkor is, ha az egész csak turisztikai látványosság, s az utcákon tulajdonképpen minden szétgurul."

Vonzódások. Villiam Buttler Yeats, az írek legnagyobb költője, s róla egy egész kötet nyugat magyarja címmel. Hozzá morális tartás: "Szólni, mikor hallgatnak, hallgatni, mikor üvöltönek, emlékezni, midőn mindegyre másképp emlékeznek, különállni, ha bégetnek. Hűsz éven át Yeats-et olvasni."

Vonzódások. Írország, Magyarország. Két nép, két történelem. S a kettő metszéspontjában egy vers ragyog. Az ÍR FOHÁSZ 1916-ból. (1916: ír felkelés, az ír köztársaság kiáltása, majd hat nap után a bukás, az angolok győzelme... És Magyarország évtizedekkel később...)

Megrendítő sorok:

*"Ó, kelta Kőkirály, tekints le végre
villámsújtotta szirtjeid közül
e száműzött, e végzetverte népre,
mely a világot kapta börtönül.*

*Ha jókedvét, ha kincsét nem tetézed,
törd meg jobboldal ellenség szívért,
s ha mégis, mégis büntetted e népet,
legyen büntelen, hiszen a Tiéd."*

A szikrázó délután megszólal Bach s egy korábbi verssor: "reménytelen szerelem, Magyarország." Utazások távoli országokban, ismerkedés más kultúrákkal: Európa, Ázsia, Amerika.

A "mindig elvágynak, s nem menekülhet" érzése, hiszen működésbe lép a Törvény, a gravitáció törvénye.

S most itt e vékonyka kötet, benne a múlt és jelen, a magasság és mélység kapaszkodik össze, ahogyan a fények és árnyak. Ott a borítón. Fönt és lent.

Kinyílik a könyv, ezt olvasom: "De mégis: szárnyak. Kar nélkül lengeni. / Átkerülni egy felsőbb némaságba /.../ levonul a szépség. / Fönről is látni, hallani. / A mélytengeri műteremnek izomszorító lüktetését időtlenség sem oltja ki."

Bach zenéje átküszik a nyári délutánba és összefonódik szavaival: "Ötezer év kísértés a szó a szó a szó."

Szeretem ezt a zenét, szeretem ezeket a verseket.

POLÁNYI ÉVA

Szeptember van, amikor kinyitja kapuit az iskola, és a színház.

Nagyváradon immár 199. éve működik magyar színház, s már folytak az előkészületek a 200. évforduló méltó megünneplésére, jövőre.

De ne szaladjunk előre az idővel, mert már megjelentek a városban a plakátok, melyek hirdetik, hogy milyen darabok kerülnek színre az 1997-98-as évadban, s felhívják a "nagyérdemű" figyelmét, hogy újítsák meg bérleteiket, s támogassák az idei évben is a Szigligeti Ede színházat. (Szigligeti Ede Nagyvárad szülőte, szobra ma is ott áll a színház épülete előtt, fakkal körülvéve.)

Nagyvárad színháza híres volt évtizedeken keresztül, a színház tagjai voltak Dajka Margittól - Szabó Ernőig, sokan, sok híres színész, primadonna, bonviván és drámai hős vagy epizódszereplő.

Rövid körképünk számba veszi, hogy milyen darabokkal csábítja a színház vezetősége a közönséget a következő évadban:

Az első bemutató (októberben) Rudyard Kipling: "A dzsungel könyve" című világhírű regényének muzikalizációja, melyet három magyar szerző Dész László, Geszti Péter, és Békés Pál dolgozott át. Látnyos jelenetek, korszerű muzika,

Színházi levél Nagyváradról

bravúros nyelvi megoldások jellemzik a darabot, amely sok magyarországi színház sikerdarabja is lett az elmúlt két évben.

Szép Ernő, közismert a színházkedvelők körében. Olyan darabok kötődnek nevéhez, mint a "Patika" vagy a "Lila akác". Az 1922-ben írt "Völegény" c. darabja a század eleji Pestre visz el. Hősei az akkori az akkori kispolgári élet kereteit akarják szétfeszíteni, vagy abból elmenekülni. A darabban nem hiányzik persze a házasság, hozomány, pénztelenség, de a tiszta szerelem. Siker lesz?

Világhírű író világhírű regénye: Daphne de Maurier: A Manderley ház asszonya c. regénye, illetve annak színpadai változata a következő darab. Érzelem és izgalom, büntudat és rettegés, fordulatos cselekmény jellemzik a darabot, mely biztos számíthat telt házakra.

Egy másik dráma, szintén angoliról tollából született, benne egy egészen más világ, az ötvenes évek "dühöngő fiatalágának" életével, problémáival foglalkozik. John

Osborne. "Dühöngő ifjúság" c. drámája a kor problémáit és főhőse Jimmy Porternek lázadását, tragédiáját mutatja be.

Természetesen a magyar irodalom sem maradhat ki a repertoárból. Az irodalom klasszikus korát idézi Kármán József: "Fanni hagyományai" c. regénye, mely éppen 200 éve keletkezett s egy új embereszményt ábrázol, s egy női főszereplő köré idézi a honi, néha szomorúan keserű, valóságot. A regényből Szabó Magda írt nagyszerű drámát.

Az utolsó bemutató Molnár Ferenc: "A doktor úr" c. 1902-ben született zenés bohózat. Főhőse nem orvos, hanem ügyvéd, akinek elegáns dolgozószobájában egymásnak adják a kilincset a tipikus bohózati figurák. Biztos siker lesz ez is!

Színházi levelünk nem lenne teljes, ha nem emlékeznénk meg az immár harmadik éve működő stúdióról, ahol nagyszerű stúdió-darabokat, monodramákat, verses műsorokat láthatott, hallhatott a közönség. Ez a színház is "sikerre van ítélve"!

Remélem, hogy a gyomaendrői közönség is részese lehet a nagyváradai színház vendégjátékának.

STARK LÁSZLÓ

A levél, amit édesanya és édesapa írt Pestről, nem mindenkinek okozott osztatlan örömet. Andris-nagymama titokban a szemét törölgette. Ki tudja, látja-e még kicsi unokáját? Nagypapa is szótlanul szívta pipáját, és öreg keze gyakran rátévedt Andris szöghajára.

Ám, aki legjobban búsult, mégiscsak Jóska volt. Ki fogja ezután elkísérni a tarka mesékbe? És ki néz rá ámuló áhitattal, ha valami furfangos ötlet új játékot terem!

Még Andris is szomorkodott egy kicsit, pedig ő már igazán vágyódott szülei után.

- Jó lenne olyan mesét kitalálni, amiben itt is maradhatnék, meg otthon is lennék. - mondta elmélázva Jóskának.

Jóska akkorát sóhajtott, hogy beillet volna szelvihamak is.

- Milyen kár, hogy a mese csak mese!

Hanem az első levelet nagyon gyorsan követte egy másik. Abban az állt, hogy Andris falusi barátját szeretettel meghívják szülei, hogy töltsön náluk néhány napot. Édesapa majd értük jön, és a jövő héten harmasban felutaznak Budapestre.

Így már mindjárt más színe lett a dolognak. A két gyerek egyebet sem tett attól kezdve, csak tervezgetett. Hanem egyszer Andris elszontyolodva felkiáltott:

- Igen ám, de mi lesz Pettyessel, a közös cicával? Ha Jóska is jön, igazán nem kívánhatják, hogy Pettyest magára hagyják. Legjobb lesz, ha ő is velük utazik. Hanem édesapa csak a fejét csóválta:

- Ez nem megy gyerekeim. Ugyan mit csinálnánk a negyedik emeleten egy macskával? Ki sem bírná a négy fal között.

A gyerekek meggyőzően magyarázták, hogy a négy fal között ők is ott lesznek, és Pettyesnek csak az a fontos, hogy velük lehessen!

De édesapát nem lehetett meggyőzni. Határozottan ellenszegült. Maradjon itthon az a kis mihaszna macska. Ettől kezdve egy kis felhő borult derűs örömkükre. Mert azért az öröm csak megmaradt, hogy együtt utazhatnak, csak hát, Pettyessel még sokkal szebb lett volna.

Mikor már minden készen volt az utazásra, a csomagok ott sorakoztak az előszobában, Andris észrevette, hogy a nagymama egy fehér dobozba csomagolja az útravalójukat.

- Így könnyebben hozzáfértek, ha megéheztek. - magyarázta édesapának.

Adrisnak egyszeriben nagyot villant a szeme. Átszakadt Jóskához és titokzatosan a fülebe sugdosott.

Jóska arcán kigyulladtak a szeplők, míg a suttagást hallgatta, és elismerően bólintott:

- Ez olyan jó, hogy akár én is kitalálhattam volna! - mondta meggyőződéssel. Aztán már csak az alkalomra vártak, hogy titokban kicsempésszék a dobozt, és kicserélik a tartalmát. A rántott csirke helyett Pettyest csomagolták bele. Végül is minden rémekül sikerült és Bundás, a kutyus, ugyancsak csodálkozott, hogy ennyi jó falatot kapott, pedig nincs is ünnep. Most már csak azon izgultak, nehogy idő előtt kiderüljön a turpisság.

Ám a potyautas valóban okos cica lehetett.

Mária néni meséi

A potyautas cica

mert meg sem mukkant a doboz rejtekében, ahová a két lurkó gondosan becsomagolta. Egészen addig, amíg valami furcsa zakatolás fel nem ébresztette. A vonat indulásától úgy megrémült, hogy keservesen miákolni kezdett. A két gyerek úgy érezte, hogy hirtelen forog velük a világ. Mi lesz most?

- Mi nyávog itt? - kérdezte egy idősebb néni és belehallgatózott a zakatoló hangzavarba.

- Csak...csak én! - hebegte pirosra gyúlt arccal Andris - Tetszik tudni, én szoktam néha cicát játszani. Te is ugye Jóska?

- Igen, én is szoktam. - Miáuuuu! Miáuuuu!

Hová lett a jó falat

Két kis csibe
Sétálni megy
Sövény alatt,
Kert alatt,
Uzsonnára
Magot vittek.
S csak egy árva
Szem maradt.

Mind megették
Jó étvágygal,
Az a szem is
Úgy maradt,
Fűbe pottyant
És eltűnt
Sövény alatt,
Kert alatt.

Kereste a
Két kis csibe,
Hová lett a
Jó falat,
Elfáradtak,
S most pihennek
Sövény alatt
Kert alatt.

A tarka gyík farka

Jártam, jártam kint a réten,
Nem is régen, a múlt héten,
Láttam gyíkot, tarka volt,
Hajdanában farka volt,
Vajon hová tette,
Talán elvesztette,
Kár érte!

Jártam, jártam kint a réten,
Nem is régen, most a héten,
Láttam gyíkot, tarka volt,
De szép hosszú farka volt.
Ugyan honnan vette?
Újra növesztette,
Jól tette!

Édesapa végül is elunta a dolgot, és rájuk szólt:

- Mára elég a macskazenéből. Gyerekek! Holnapra is hagyjatok valamit!

A két gyerek szepegeve hallgatott. Remegve várták, hogy most mi lesz!

De nem lett semmi. Pettyes úgy látszik elszundikált, mert a dobozban csend lett, csodálatos, megnyugtató csend. Megkönnyebbülten felsóhajtottak, és csak most mértek odaállni az ablakhoz, hogy gyönyörködjenek az elsuhanó tájban.

Az orrukat hirtelen megütötte valami incsiklandozó illat. Az útítárs néni keze bontogatta csomagját, és falatozni kezdett. És éppen rántott csirkét! A két gyerek nagyot nyelt, ez volt az a pillanat, amikor először sajnálták, hogy a pipicomb helyett egy macska lapul a dobozban.

- Akartok egy kicsit? - kínálta őket jószívűen a néni, de édesapa tiltakozva felemelte a kezét:

- Köszönjük szépen! Mi is éppen ezt hoztunk az útra. Ki is bontom nyomban.

Andris rémülten felkiáltott:

- Ne! Édesapa ne bontsd ki! Mi igazán nem vagyunk éhesek.

- Nem, igazán nem! - tiltakozott Jóska is.

- Csak ne szerénykedjétek! - állt fel édesapa, hogy leemelje a dobozt. - bizony már nekem is jól fog esni.

A gyerekek rémülten becsukták a szemüket. Most fog összedőlni a világ! - suttagta szepegeve Jóska, most bizony szívesebben lett volna akármelyik mesében, Adrisal együtt. Nem is hiába félték, mert amint édesapa leemelte a doboz fedelét, Pettyes, mint a nyíl, kivágódott, és repült egyenesen a néni kontyára. Onnan egy kislány vajás zsemléjére, majd föl a polcra a csomagok közé. A nyomában zizegve szálltak a selyempapír foszlányok, mintha hóvihar kerekedett volna. Rettenetes volt a kavargás! Édesapa ijedtében eldobta a dobozt, a néni sikított, a kislány elgömbült szájjal siratta a földre pottyant vajás zsemléjét. Ráadásul belépett a kocsiba a kalauz bácsi is. Nagyon haragos lett, amikor megtudta, hogy potyautas cica van a polcon. Egykettőre fülön csípte, és felszólította, hogy a következő állomáson hagyja el a szereivényit!

- Ne tessék leszállítani őt! - Zokogta keservesen Andris - Mindennek én vagyok az oka! Egyedül csak én!

- Nem is csak ő - gurultak elő a fényes könnyecseppek Jóska szeméből is - Mert én is segitettem becsomagolni Pettyest, és én adtam a pip-pici combokat Bundásnak.

- Hát, ha így van, mit tehetnék? - enyhült meg nagyon gyorsan a marcona kalauz bácsi. - Tegyétek vissza a dobozba! A büntetést, látom már meg is fizettétek.

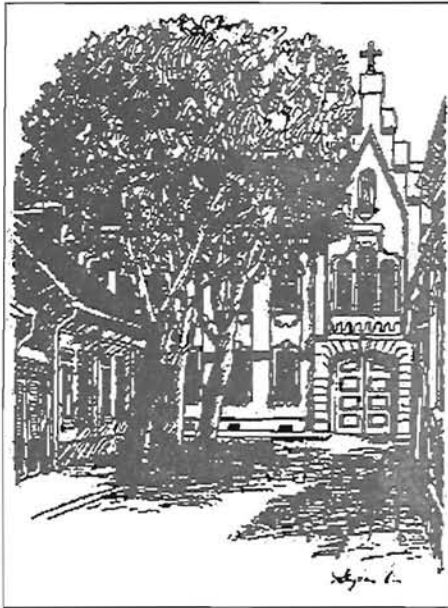
- Bundásnak! - bólintott zordonan édesapa. De mintha titokban összerosolygott volna a kalauz bácsival.

Bezzeg a két kis imposztornak nem volt kedve mosolyogni. Sem akkor, sem később. Mert Pettyes Pesten is nagyon neveletlenül viselkedett. No, de erről majd legközelebb mesélek.

A mesét és a verseket írta

IVÁNYI MÁRIA

Trudalmi oldal

V Á R A D I TOLLRAJZOK

Kedves Olvasóink!

1993-ban ezzel a címmel jelent meg Implon Irén erdélyi író nő novellás kötete. Könyvében felidézi a század eleji Nagyvárad hangulatát, amikor még Endrődről is gimnáziumba Váradra jártak a diákok. Lapozzuk fel írásait és idézzük meg azokat az időket.

(Szerk.)

RING A BÖLCSŐ

az áiomba ölelő, a színes meséket megelevenítő álmokba; dundi dunyhák és simogató mosolyok melegében ring, messziről jött dallam ritmusára, Körös hullámainak ritmusára, ahogy a kis hajó ring, mikor még lehet tudni, merre, s hová...

A sarki platánfák felfelé...Már nem is vigyázzák az álmod, már talán nem is szórják játéknak barna gömbjeiket a földre, ki ad többet értük, maguk csak nőnek bele a bölcsőtlen ürességbe. Törzsüknél már nem méretkeznek a bölcsőből kinőttek.

Csak néha visszajönnek. Ide, a Bölcsőde utcába. Visszajönnek és keresik a bölcsőt. Meg az iskolapadot. S a reggelt, ami elindította a gyerekeket.

Az utca neve a leghatásosabbak közül való a városban. Nemzedékek óta változatlan. Mintha tisztelegne annak a Szent Vincés apácarend alapította bölcsődének, amely 1868-tól a rét szegény családjainak gyerekeit ringatta, dajkálta, vadszőlővel befuttatott hosszú folyosóján járni tanította, megmutatta nekik a Napot, a bölcső lengését folytató hintát, a vesszőkosárban érkező kenyeret. Az időnek meg odamutatta - ha az idő épp odafigyelt - milyen gyenge lábbelivel indulnak ezek a gyerekek, szülői kabátokból eszkábált ruhadarabjaik hogy hasonlítanak máris a szürke élethez. Ami odakint folydogál, akár az utca végén a Körös.

A Bölcsőde utca tulajdonképpen merőleges a bölcső egykori színhelyére. Az iskolára is, ahol az adakozó nagy lélek Nogáll püspök jóvoltából iskola létesült elemi, majd

polgári is. Nagy fehér kalapos nővérek vették gondozásba ezt az iskolát. A hajdani bölcsőde mellett öregek otthonát létesítettek. A folyosó fölött láthatatlanul lebegett: bölcsőtől a koporsóig. Az épület majdnem végigérte a Nogáll utcát, szép virágos kertje közepén Várad egyik legszebb kápolnája harangozta be a környékbe a könyörületes szeretet hívó szavát: Segítünk. Tanítunk segíteni. Jöjjetek, segíteni tanulni, együtt.

A gyerekek naponta jöttek, naponta fordultak. Keskeny utcán indulhattak tovább, krumpliköveken, krumpliszázekhoz. A téli reggel hidegétől sült krumpli óvta a kesztyűtlen kezeket a zsebben. A nagykapuban minden délben összesereglett koldusoknak nagy kondérból krumplilevest mért az apácai kéz, közben szürke cendrákba bugyolált totyogó lábak a kiuttalanság táncát járták, és a szemek, szájak, arcok beburkolóztak a pléhkanállal felkavart párába. Fénykép nem rögzíthet élebben tablót a könyörületességgel enyhített életről...

Hanem azért az iskola ablakaiból kicsapódó reggeli fény átvilágította a téli komorságot. Az asztalos gyaluja, ott szemben, muzsikálva kísérte a postást, szobafestőt, a szatócsot, mint ahogy éjszakánként a sarki híres cigányprímás kísérte a főtéri nagyvendéglő mulatóit. Nagyokat döngött az iskola vaskapuja minden gyerek után, mintha számlálta volna: megvan-e mind? Ki tudja, hol telt be, s mikor fogyatkozott a létszám? Bölcsőtől a koporsóig úgy szétfutnak az irányok, kapaszkodók, lejtők... Nincs olyan ör-platán, hogy számba vehetné. A sok gazdát cserélt iskolák nem készítették mindig csoportképeket, nem hirdettek bankettek vizontlátást. A krumplileves-osztogató időkben az összetartozásnak más próbáit gyakorolták. És elcsodálkoztak a történelemkönyv olyan hősein, akik minduntalan harcba vitték az embereket, úgy akarták boldogítani őket. A téglagyári lány, a mezítlábas, mintha csúfolódva nevezte volna Nap-ellen-nek a nagy hódítót, pedig csak így állt rá a szája. Az árvaházi gyerek, aki sohasem ült vonaton, szabad fogalmazásnak a téli vakáció elképzelt utazásáról írt: "Az egész vonatot elfoglaltuk, mindenkinek volt széke, asztala, ágya. Az ebédet megosztottuk és nagyon boldogok voltunk, hogy együtt nézhetjük a nagy hegyeket". A valóságból csak a zsíros kenyér megosztására tellett, hegyek nélkül. Mégis az "együtt" nem is csilingelve szólt, hanem mint biztató harangszó: fordulj, ember, a társaid felé. Kézen fogva biztonságosabb.

Merre? Hová? Az udvarról elpusztított kápolna helyén rideg, szürke beton terpeszkedik. A védelmet, irgalmat sugalló, intézmény rég profilt váltott. Kereskedelemre szakosodott. A Bölcsőde utcából a gyerekkori képre keresi a rálátást, aki visszajön, s megáll a sarki platánfák alatt. Valamit megtalálni, színeiben megerősíteni, s látva újra tanulni és gyakorolni, a ringó bölcsőből kinőve is kézen fogni a segítőszándékot, és - ki merre - vinni élethosszig tartó társul, tanulságul, törvényül. S közben csendesesen megköszönni azoknak, akiktől kaptuk.

IMPLON IRÉN

MI LETT A HITEL SORSA?

Sokan beszélnek a plébánia kölcsön ügyéről, melyet újságcikkek sorozata kavart fel.

Eddig „no comment” - nem nyilatkoztam, mert **nem nyilatkozhattam**. A helyi sajtónak is közöltem, hogy nem járulok hozzá, hogy megjelenjek az ügy kapcsán. Telefonon, és ajánlott levélben is közöltem:

„... A cikket olvasva. Te is láthatod, hogy Guliga pereli a sajtót, rágalmozás miatt. Viszont őt is perelik. Majd kiderül valami.

• *Az, hogy nem nyilatkozom: nem nyilatkozhatom - (esküvel ígérve) az ügy befejeztéig biztos, hogy később lehet-e, azt még nem tudom, - mert engem is megkérdezett vele kapcsolatban az egyházi hatóság. Ezért nem mondhatok sem mire se igent, se nemet, semmit. Ezért kérek, ne hozzatok nehéz helyzetbe emiatt.*

Több újságíró is keresett már: egyiknek sem nyilatkoztam.

Amint telefonon is mondtam, ha egy bűnözőnek van ahhoz joga, hogy akarata ellenére nem jelenik meg a sajtóban, akkor talán nekem is van.”

Az újságíró közölte, hogy **nekem nincs ehhez jogom...** Érdemes lenne jogi úton is érdeklődni e kérdés iránt...

Püspök úrral egyeztetve, most nyilatkozom, mert jogom van védekezni. Nyilatkoznom kell, mert a sajtóban megjelent írások nem mindig fedik a valóságot, és kellemetlen helyzetbe hoztak.

1. Volt hitel ügy a békéscsabai és az endrődi plébánia között. A kölcsönügyet Guliga György békéscsabai plébános kezdeményezte és ajánlotta 1994-ben. Mivel a banki kamatnál magasabb kamatot ígért, érdekelt, ugyanis az építkezésünkhöz nem látszott elegendőnek a rendelkezésünkre álló összeg. Az akkor rendelkezésünkre álló összeget viszont nem kellett azonnal felhasználni, így egy részét néhány hónapig tudtuk nélkülözni.

2. Biztosította, hogy ügyvéd által jóváhagyott módon történik a szerződéskötés. Egyik egyházközségi embereimmel is megbeszélve, az volt a föltétel, hogy Guliga plébános - mivel azelőtt a Püspökség Gazdasági Hivatalának volt a vezetője - pontosan beszélje meg a püspök úrral. Ha ő engedélyezi, akkor rendben van. Néhány nap

múlva közölte, hogy a püspök úrtól „zöld utat kaptunk”. Később kiderült, hogy nem így volt.

3. Amikor láttam, hogy gondok vannak a visszafizetéssel, jelentettem a püspök úrnak, aki tett is lépéseket.

4. A Püspökség közbejöttével a **hitel sorsa rendeződött**, az iskolát felépítettük.

5. Guliga piébánossal kapcsolatos dolgokról, melyekről az újságok írnak, nem nyilatkozom. Nem az én dolgom eldönteni, hogy mi igaz mindebből, bizonyítékokkal nem rendelkezem, és nem láttam az egyházi bíróság iratait sem.

Mi lett a hitel sorsa? Kérdezte sejtelmesen a sajtó, és suttoják az emberek.

Nézzék meg a Selyem út 109/2 alatt! 66 milliót kaptunk állami kártérítést ingatlanainkért, két részben.

Ebből kifizetünk:

Tervpályázat költségei:	515.000 Ft
Tervrajz dokumentáció:	1.700.000 Ft
Építkezés költségei:	65.410.278 Ft
Mű. ellenőr:	588.000 Ft
Tűzoltóság:	150.000 Ft
Felszerelések*:	3.048.462 Ft
Összesen:	71.411.740 Ft

(* felszerelések: telefon, és belső hálózat, komoly riasztórendszer, fénymásoló, hangosító, konyhafelszerelés, táblák, székek, - bár a bútorok zömét a Máltai Szeretetszolgálat ajándékozta Svájcából és Szegedről, mi is vásároltunk - stb. Még felsorolni is nehéz. Mindez részletesen kigyűjtve megtalálható, és megtekinthető a plébániahivatalban.)

Azt hiszem, egyértelmű, hogy jóval többet ráköltöttünk az iskolára, mint amennyit kaptunk rá.

Ha ezek után is valaki úgy gondolja, hogy itt most is nagy pénzek forognak, ill. hiányoznának. kérdezze meg magától: vajon adakoztam-e annyit, hogy azzal ilyesmit lehetne kezdeni!

Végezetül: ha igazak lennének azok a pletykák, amelyeket híresztelnek, már rég elbocsátottak volna. És hogy meddig lesznek Gyomaendrődön? Ameddig a püspök úr jónak látja.

Iványi László
plébános

HÍREK ERDÉLYBŐL

RMDSZ HÍREK BIHARBÓL

A Szövetség Bihar megyei szervezete 1997. szept. 6-án tartotta meg megyei küldött gyűlését. A 234 küldöttből 172 volt jelen, s élénk viták közben tárgyalták meg a napirenden szereplő ügyeket.

Külön napirendként szerepelt a 22-es kormányrendelet alkalmazása, mely lehetővé teszi a kétnyelvű táblák, felíratok használatát. Varga Gábor elnök élesen bírálta azokat a polgármestereket, helyi tanácsnokokat, akik akár félelemből, akár kényelemből, akár más okok miatt nem intézkedtek. Kilátásba helyezve esetleges leváltásukat is.

A Közgyűlés megvitatta a 36-os kormányrendelet alkalmazását is, mely módosítja a tanügyi törvényt, lehetővé teszi a szakoktatást magyar nyelven is, úgyszintén a történelem és földrajz oktatását is, - ez eddig csak román nyelven történt. Sajnos az derült ki a felszólalásokból, hogy nehezen mennek a dolgok, szinte alig van előrelépés tanügyi téren!

Nagy vitát váltott ki az a tény, hogy a Kereszténydemokrata Parasztpárt megyei elnöksége felszólította az RMDSZ-t, hogy az általa delegált Modok Gusztáv alprefektus (alispán) mondjon le! A dolog furcsasága, hogy a Parasztpárti prefektus (főispán) Dan Balas inkompetens, tehetségtelen ember, míg Modok Gusztáv két diplomás (jogász közgazdász) végzettségű s minden szempontból jobb, mint a prefektus! (Talán éppen ez a baj.) Mint köztudott a 4 fő koalíciós párt: Parasztpárt, Nemzeti Liberális Párt, Demokrata Párt és az RMDSZ Bihar megyében is megalakította még januárban az un. koalíciós egyeztető tanácsot, de az a parasztpárt aknamunkája következtében nem nagyon működött. Elhúzódnak a személycserék, nem hajtják végre a kormánydöntéseket, akadályozzák a reformokat. Egyszóval a koalíciós kormányzás Bihar megyében nem működik.

A Közgyűlés támogatásáról biztosította Modok Gusztáv alprefektust és egy nyilatkozatot fogadott el ezzel kapcsolatban.

A közgyűlés megválasztotta azt a 18 küldöttet, akik hivatalból delegált 10 személy mellett, Bihar megyét képviselik az RMDSZ okt. 2-4 közötti Kongresszuson Marosvásárhelyen.

Tökés László tiszteletbeli elnök javaslatára a Küldöttgyűlés elfogadott egy határozati javaslatot, amelyben tiltakozik Vladimir Meciar kormányfőnek a Szlovákia és Magyarország közötti "önkéntes" lakosságcsereére vonatkozó, az alapvető emberi jogokat sértő indítványa ellen. A dokumentumot az RMDSZ Kongresszus elé terjesztik.

STARK LÁSZLÓ
NAGYVÁRAD

5500 Gyomaendrőd,
Ipartelep út 3.
T/F: 66/386-614, 386-226

Tevékenységeinket piacképes áron kínáljuk

- Magas és mélyépítési munkák generál kivitelezése - tervezése
- Transzportbeton és betonacél értékesítés, előregyártás, szerelés
- Egyedi asztalos és lakatos termékek gyártása (nyílászárók, Interspan bútorok)
- Építőipari anyagkereskedés (fenyő fűrészáru, interspan bútorlap szigetelőlemezek, kartonplasztlemez...)
- Építőipari gépek, segédesszközök bérbeadása (toronydaru, acélzsalu, keretes állvány, útpanel...)

**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETRE IS.**

5502 Gyomaendrőd, Fő út 81/1
81/1. Tel/Fax: 66/386-328

GYERMEKCIPIŐ KÉSZÍTÉS

Csikós János

5502 Gyomaendrőd, Kör út 3.
(Öregszőlő, Kondorosi út)
Telefon: 06 60 485-788

Béby-leányka-fiúmodellek 18-35-ös méretig
Bio papucs, szandál, klumpa
18-41-es méretig

Méretes lábbeli készítést is vállalunk.

35-től 42-es méretig.

SEURO MODELL BT.

Fő út 57. (Volt Napkeleti vendéglő helyén)

Telefon: 06-66-386-800

ÉLJEN A PC Shop

ÁLTAL NYÚJTOTT EGYEDÜLÁLLÓ LEHETŐSÉGEKKEL!

- KAMATMENTES RÉSZLETFIZETÉS
- DÍJMENTES HÁZHOZZÁLLÍTÁS. BEÜZEMELÉS
- 1 + 1 ÉV TELJES KÖRŰ GARANCIA
- TERMÉKVISSZAVÁSÁRLÁSI GARANCIA

**PC SHOP SZÁMÍTÁSTECHNIKAI
SZAKÜZLET, SZERVÍZ**

SZARVAS. Szabadság út 30. T.: (66) 311-422

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.
Telefon: 66/386-891
66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT
új helyen: Gyomaendrőd,
Fő u. 204.

(a Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető árakon kínálja termékeit.

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 457-148

**Női, Leányka-, és Fiú
cipőgyártás**

Martol Cipő

Dinya Zoltán

vállalkozó

Lakás:

Telephely:

Dobi I. 1/1

5502 GYOMAENDRŐD

Fő út 45.

Tel.: 06 66/386-578

Tel.: 06 66/386-578

06-30/436-781

A KÁRPITOS '97 Kft.

termékeinek állandó bemutató terme

a **DÁVID BÚTORBOLT**-ban

5502. Gyomaendrőd Hősök tere 7.

Legújabb ajánlatai:

Heverők 16.000. Ft-tól

Franciaágyak 34.000 Ft-tól

Ülőgarnitúrák 65.000. Ft-tól.

„ÉPFE“ építőipari-szakipari és festő-vállalkozó

BARTA LÁSZLÓ

5502. Gyomaendrőd, Juhász Gy.u.34/1.
Telefon/Fax: 06-66-386-896 (o8.00-16.00)

Rádiótelefon és üzenetrögzítő:
06-60/481-041

VÁLLAL

GARANCIÁVAL:

Szobafestés, mázolás, tapétázás
melegburkolási munkákat takarítással
Teljes szakipari munkák tervezetetését, szervezését,
lebonyolítását anyagbeszerzéssel.

Az önkormányzat munkájáról

E beszámolót is, sajnos, azzal tudom kezdeni, hogy igen kevés számú érdeklődő volt jelen a hallgatóság soraiban az 1997. szeptember 18-iki testületi ülésen. Remélem, hogy a jövő évben beinduló kábel TV megvalósítja a lakosság érdeklődését.

A Polgármester úr ismertette az elmúlt hónap eseményeit, tárgyalásait. Szólt az okt. 3-iki Térségi Európa Nap rendezvényeiről, a vízmű beruházás állásáról.

A várva-várt jó víz idevezetésének munkálatai december hó közepén kezdődnek, a gerincezeték lefektetésével. Megállapítható, hogy az a munka, melyet Dr. Frankó Károly volt polgármester kezdett el, és kitartó következetességgel harcolt érte, végre elkezdődhet.

A telefonbekötésekről még annyit, hogy kb. 900 vonal utólagos igénylése vár még bekötésre. Ehhez azonban még egy központi modulit kell beállítani. Várhatóan ez évben minden igényt kielégítenek.

Rendelet módosítások után a művelődési intézményekben történő létszámleépítéseknek és azok költségvetési vonzatairól volt szó. Ennek keretén belül a Képviselő-testület az Apolló mozi, mint önálló intézményt megszünteti. Ugyanúgy a Városi Könyvtár, Községi Ház, és Tájház önálló intézményt is. A legnagyobb vitát az Endrődi Könyvtár helyzete váltotta ki. Végül a Képviselő-testület úgy döntött, hogy a könyvtárat a Rózsahegy Kálmán iskolához csatolja. Ennek az intézkedésnek lényege, hogy a könyvtár marad a régi helyén 2 könyvtárossal, iskolai és közkönyvtári teendőket látva el. Hangsúlyozom a közkönyvtári jelzőt, mert így magasabb és elkülönített normatíva jut könyvtárfejlesztésre. A Katona József Művelődési Központban 2 fő csökkenést jelent a racionalizálás. Mindezek az intézkedések összességükben, 1997-ben 704 ezer Forint megtakarítást jelent, a jövő évben pedig 3 millió 243 ezer forinttal javítja a költségvetés helyzetét.

A következő döntés arról született, hogy a testület szept. 18-iki hatállyal hozzájárult a Városi Gondozási Központ vezetője munkaviszonyának közös megegyezővel történő felbontásához, egyúttal szept. 19-től ideiglenesen

megbízta Czikkely Imrét a vezetői teendők ellátásával.

A Városi Gondozási Központ gazdasági helyzetével és az újabb létszámleépítéssel a testület ülésről-ülésre foglalkozik. A jelenlegi helyzetben 4.5 millió forint a túlfinanszírozás, év végén 7.658 ezer forint várható. A túlfinanszírozás enyhítése érdekében a Képviselő-testület 3 betöltetlen álláshelyet zárolt és további 3 fő létszámleépítésre kötelezte az intézményt.

Mint ismeretes a Barátság SE jó játékkal, nagy akarással és szponzori támogatással feljutott a Nemzeti Bajnokság III. osztályába. Jelenleg a második helyen áll. Kovács Lajos elmondta, hogy az NB III. középmezonyében szeretnének végezni. Ahhoz, hogy a kívánalmaknak meg tudjanak felelni új öltöző építéséhez, s egy edzőpálya létesítéséhez kérte az önkormányzat támogatását. A tervezett beruházás 24.200 ezer forint. 1997-ben 3.4, 1998-ban újabb 3.4 millió forintot ad a város. Reméljük, hamarosan egy szép létesítmény élénkíti majd a környék legszebb helyén fekvő sportpályát.

Egy - az endrődi részen lévő - beruházáshoz nyújt anyagi fedezetet a Képviselő-testület. A Blaha úti szennyvízcsatorna beruházáshoz, aminek összköltsége 12.960.000.-Ft., melyhez

céltámogatás 3.888.000.-Ft.

Vízmű támogatása 2.592.000.-Ft.

Az Ált. Isk. költségvetésében szerepel e célra 2.248.000.-Ft.

Most megszavazott 4.232.000.-Ft.

Az utóbbi összeget a DÉGÁZ részvények eladásából maradt tartozásból biztosítja a testület.

Tárgyalta a testület a költségvetés első félévi teljesítését. Megállapította, hogy a bevétel 54%-ban teljesült. Ebből a helyi adók 48.9%-al járultak hozzá. Az elmaradást a felszámolás alatt lévő cégek, ill. a fizetési halasztást kérők nem fizetése okozta. Összességében a város gazdasági helyzete stabil. Köszönhető ez, a DÉGÁZ részvényeknek, a takarékos gazdálkodásnak, s a jó adófizetési morálnak. Sokat jelent még a Kincstár működése, s így naprakészen látható a város gazdasági helyzete.

AUTÓBUSZ MENETREND

HELYI JÁRAT 1997. szeptember 1-től

ÖREG SZŐLŐ	DÉRYNÉ	MÁV ÁLL	SZAB. TÉR	MÁV ÁLL	SZAB. TÉR	DÉRYNÉ	ÖREG SZŐLŐ
5.15	5.20	5.30	5.35	5.40	5.50	6.00	6.05
	5.55 *	6.05 *	6.10 *	--	--	--	--
6.10	6.15	6.25	6.40	6.45	--	7.00	7.05
7.10 *	7.15	7.25	7.30	8.10	8.15	8.25	
	8.45	8.55	9.00	9.50	9.55	10.05	
	10.05	10.15	10.20	11.35	11.40	11.50	
	11.50	12.00	12.05	12.35	12.40	12.50	
13.05 *	13.10	13.20	13.25	13.50	13.55	14.05	14.10
15.25 **	15.30 **	15.40 **	16.10 **	16.15 **	--	16.25 **	16.30 **
	15.40 *	15.50 *	16.10	16.15	--	16.25	16.30
	16.10 *	16.20 *	16.25 *	--	--	--	
16.40	16.45	16.55	17.00	17.45	17.50	18.00	
	18.05	18.15	18.20	18.40	18.45	18.55	
	19.10	19.20	19.25	19.50	19.55	20.05	
	21.00 *	21.10 *	21.15 *	21.55 *	22.10 *	22.20 *	

* = CSAK MUNKANAPOKON

** = CSAK MUNKASZÜNETI NAPOKON

Temetői járat: Vasárnaponként:

MÁV ÁLLOMÁS	7.25
SZABADSÁG TÉR	7.30
TEMETŐBŐL VISSZA	9.10

Körös Volán távolsági autóbusz menetrend:

Budapest - Szolnok - Gyomaendrőd - Komádi

Budapest	14.00	15.30	9.45	10.50
Abony	15.30	17.00	8.15	9.20
Szolnok	16.05	17.35	7.40	8.45
Szajol	17.50	17.50	7.25	8.30
Törökszentmiklós	16.32	18.02	7.13	8.18
Mezőtúr	17.15	18.45	6.30	7.35
Nagylapos	17.24	18.54	6.21	7.26
Gyomaendrőd				
Jóbarát	17.34	19.04	6.11	7.16
Aut.áll.	17.42	19.12	6.03	7.08
Déaványa	17.57	19.27	5.48	6.53
Körösladány	18.10	19.40	5.35	6.40
Szeghalom	18.25	19.55	5.20	6.25
Véscző	18.42	20.12	5.03	6.08
Okány	18.51	20.21	4.54	5.59
Zsadány	19.05	20.35	4.40	5.45
Komádi	20.45		4.30	

Menetdíj: Budapest - Gyomaendrőd 880.-Ft.

Sok egyéb mellett ezek voltak a legjelentősebb intézkedések, határozatok, melyekkel foglalkoztunk.

Következő jelentkezésemig kívánok minden olvasónak jó erőt és egészséget!

CZIBULKA GYÖRGY

VÁROSUNK, Gyomaendrőd * Megjelenik havonta. * Kiadja az Endrődiek Baráti Köre Egyesület * Felelős szerkesztő: Császár Ferenc, 5502 Gyomaendrőd, Damjanich u. 15. Tel., Fax: (66) 386-323 * Szerkesztők: Császárné Gyuricza Éva, Cs. Szabó István, Homokné Németh Eszter, Iványi Mária, Marsiné Giricz Erzsébet, Márton Gábor, Stark László, Ungvályi János * Felelős kiadó: Vaszkó András * MŰVELŐDÉSI ÉS KÖZOKTATÁSI MINISZTERIUM: Nytsz.: B/PHF/1495/BÉ/1995. * Készült: Pelyva házi nyomda, Gyomaendrőd, Fő út 81/1

Interneten: <http://www.sziksz.hu/isk/gellert/> * E-mail: ivanyi@moha.sziksz.hu